

T.C.

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KÜLTÜREL ZEKANIN BİLİŞSEL ESNEKLİK ÜZERİNE ETKİSİ

VE BİR SAHA ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KÜBRA DOĞAN

2000007319

Anabilim Dalı: İşletme

Programı: İşletme

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Andaç TOKSOY

ŞUBAT, 2023

T.C.

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KÜLTÜREL ZEKANIN BİLİŞSEL ESNEKLİK ÜZERİNE ETKİSİ

VE BİR SAHA ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KÜBRA DOĞAN

2000007319

Anabilim Dalı: İşletme

Programı: İşletme

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Andaç TOKSOY

Jüri Üyeleri : Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe KUMRAL YÜREK

Dr. Öğr. Üyesi Özge TURHAN

ŞUBAT, 2023

ÖNSÖZ

Akademik hayatımda her türlü başarımın anahtarı yıllar önce güneydoğunun küçük bir köyünden çocukları için büyük bir göç yaparak İzmir'e yerleşen, okumayı bilmeyen bir kadının okusunlar diye tüm zorluğu aşan en kıymetlim, minnettarlığım ve hayranlığımın her geçen gün arttığı canım anneme teşekkür ediyorum.

Yaşlarımız çok yakın olsa da her zaman bana ilham olan ve bu tez sürecinde de kahrımı çeken canım ablalarım Rabia ve Dr. Sevda Arslan'a, yüksek lisans sürecimin her anında bana destek veren ve bu süreçte en çok ihmal ettiğim ama bir o kadar da minnettar olduğum canım eşim Ümit'e, iş yerinde bana her türlü desteği veren kendimi her zaman şanslı ve mutlu hissettiren çok kıymetli Satın Alma Müdürlüğündeki arkadaşlarıma ve tez sürecinde bana çok katkıda bulunan Dhmi Dalaman Havalimanındaki arkadaşlarıma, yüksek lisansa beraber yola çıktığımız ve her konuda birbirimize yapıcı destekler verdiğimiz çok değerleri arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Yüksek lisansa başladığım günden beri her türlü bilgiyle beni destekleyen, ilgisini esirgemeyen, sabırla beni dinleyen kıymetli danışman hocam Dr. Andaç Toksoy'a ve Doç.Dr. Murat Taha Bilişik'e teşekkür ediyorum.

Akademiye dünya üzerinde katkı sağlayan tüm insanlığa bu çalışmamı armağan ediyorum.

Kübra DOĞAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
KISALTMALAR	v
TABLOLAR LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
GİRİŞ	1
1. KÜLTÜREL ZEKA	2
1.1. KÜLTÜR	2
1.2. ZEKA VE ZEKA TÜRLERİ	2
1.3. KÜLTÜREL ZEKA (CQ&CI)	3
1.3.1. KÜLTÜREL ZEKANIN BOYUTLARI	3
1.3.1.1. Bilişsel Boyut	4
1.3.1.2. Biliş Ötesi Boyut	5
1.3.1.3. Motivasyonel Boyut	5
1.3.1.4. Davranışsal Boyut	5
1.3.2. KÜLTÜREL ZEKA TESTİ	6
1.3.3. KÜLTÜREL ZEKANIN ÖNEMİ	8
1.3.4. YAPILAN ARAŞTIRMALAR	8
1.3.4.1. Ankara'da Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerinde Yapılan Bir Araştırma	9
1.3.4.2. Kastamonu Üniversitesindeki Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerinde Yapılan Bir Araştırma	9
1.3.4.3. Türkiye'deki Turizm Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma	10
1.3.4.4. Kültürel Zeka ve Beş Faktör Kişilik Modeli: Almanya Örneği	10
2. BİLİŞSEL ESNEKLİK	11
2.1. Bilişsel Esneklik ile İlgili Literatür Taraması	11
2.1.1. Bilişsel Esneklik	11
2.1.2. Bilişsel Esneklik ile İlgili Araştırmalar	14

3.ARAŞTIRMA	17
3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	17
3.2. Araştırmanın Evreni ve Araştırmanın Örneklemi	17
3.3. Araştırmanın Kapsam ve Kısıtlılıkları	17
3.4. Veri Toplama Yöntemleri	17
3.5. Araştırmanın Modeli	18
3.6. Araştırmanın Sorusu ve Hipotezleri	18
3.7 Araştırmada Kullanılan Ölçekler.....	18
3.7.1. Sosyo-demografik Sorular	18
3.7.2 Kültürel Zeka Ölçeği	18
3.7.2.1 KZÖ'ye ait rıza belgesi	19
3.7.3 Bilişsel Esneklik Ölçeği.....	19
3.7.3.1. BEÖ'ye ait rıza belgesi	20
3.8 Bulgular	20
3.8.1. Betimleyici İstatistikler.....	20
3.8.1.1. Cinsiyet	20
3.8.1.2. Medeni Hal.....	21
3.8.1.3. Öğrenim Durumu	21
3.8.1.4. Çalışma Pozisyonu	22
3.8.1.5. Çalışılan Sektör	23
3.8.1.6. Yaş	24
3.8.1.7. Hizmet Süresi	24
3.8.2. Geçerlilik Ve Güvenilirlik Bulguları	25
3.8.2.1. KZÖ'nün İç Tutarlılığı.....	25
3.8.2.2. Kültürel Zekanın Üstbilis Boyutu için Güvenirlik.....	27
3.8.2.3. Kültürel Zekanın Bilis Boyutu için Güvenirlik.....	27
3.8.2.4. Kültürel Zekanın Motivasyon Boyutu için Güvenirlik	28
3.8.2.5. Kültürel Zekanın Davranış Boyutu için Güvenirlik.....	29
3.8.2.6. Bilişsel Esneklik Ölçeği için Güvenirlik.....	29
3.8.3. KZ Ölçek Bulguları	31
3.8.3.1 Cinsiyet ve Kültürel Zeka	31

3.8.3.2. Öğrenim Durumu ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki	36
3.8.3.2. Medeni Durum ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki	43
3.8.3.4. Çalıştığı sektör ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki.....	44
3.8.4. BE Ölçek Bulguları.....	45
3.8.5. Hipotez Testleri.....	48
3.8.5.1. Korelasyon Analiz Sonucu.....	48
3.8.5.2. Regresyon Analiz Sonucu	48
SONUÇ VE ÖNERİLER	51
KAYNAKÇA.....	54

KISALTMALAR

KZ: Kültürel Zeka

CI: Cultural Intelligence

KZ: Kültürel Zeka leği

BE: Bilişsel Esneklik

CF: Cognitive Flexibility

BE: Bilişsel Esneklik leği

N: Sayı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Cinsiyet İstatistiği	20
Tablo 2: Medeni Hal	21
Tablo 3: Öğrenim Durumu.....	22
Tablo 4: Çalışma Pozisyonları	23
Tablo 5 : Çalışılan Sektör.....	24
Tablo 6: Yaş	24
Tablo 7: Hizmet Süresi.....	25
Tablo 8: KZÖ Maddeleri için İstatistik.....	25
Tablo 9: KZÖ İç tutarlılık	26
Tablo 10: KZÖ maddeleri için istatistik	26
Tablo 11: Üstbiliş için İç Tutarlılık.....	27
Tablo 12:Üstbiliş Maddeleri İçin İstatistik	27
Tablo 13:Biliş için İç Tutarlılık	27
Tablo 14:Biliş Maddeleri İstatistiği	28
Tablo 15:Motivasyon İçin İç Tutarlılık.....	28
Tablo 16: :Motivasyon Maddeleri İstatistiği.....	28
Tablo 17: :Davranış Boyutu İçin İç Tutarlılık	29
Tablo 18 : Davranış Boyutu Maddeleri İstatistiği.....	29
Tablo 19 : Bilişsel Esneklik Ölçeği İstatistiği.....	30
Tablo 20: :BEÖ İçin İç Tutarlılık.....	30
Tablo 21: BEÖ Maddeleri İstatistiği	30
Tablo 22: KZÖ ile Cinsiyet İstatistiği.....	31
Tablo 23 Kadın ve Erkek için KZÖ İstatistiği	33
Tablo 24: Cinsiyet ile KZ arasındaki İlişki İstatistiği	34
Tablo 25: Kültürel Zeka ile Cinsiyet Gruplararası Farkı	35
Tablo 26:Öğrenim Durumu ile KZ arasındaki İlişki İstatistiği	38
Tablo 27: Öğrenim Durumu İstatistiği.....	40
Tablo 28:Öğrenim Durumu için Homojenite Varyansı Testi	40
Tablo 29: Öğrenim Durumu için Anova Testi	41
Tablo 30: Öğrenim Durumu için Anova Etki Boyutu.....	41
Tablo 31: Öğrenim Durumu için Hochberg's GT2 Testi.....	43
Tablo 32: Medeni Durum ile Kültürel Zeka Arasındaki İlişki.....	43

Tablo 33: Medeni Durum için Bağımsız Gruplarda T testi	43
Tablo 34: Yönetici olarak çalışma ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki	44
Tablo 35:Yöneticilik için Bağımsız Gruplarda T testi.....	44
Tablo 36:Çalıştığı sektör ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki	44
Tablo 37:Çalışılan Sektör İçin Bağımsız Gruplarda T testi.....	45
Tablo 38 : Öğrenim Durumu için Gruplar Arası Anova Testi.....	46
Tablo 39: Öğrenim Durumu ve BE Anova Etkisi Testi.....	46
Tablo 40: Öğrenim Durumu Grupları İçin Hochberg's GT2 Testi	48
Tablo 41: KZ İle BE Pearson Korelasyonu.....	48
Tablo 42: KZ ve BE Korelasyon Analiz Bilgileri.....	49
Tablo 43: Regresyon Analiz Metodu	49
Tablo 44:KZ ve BE Regresyon Analiz Bilgileri	49
Tablo 45: Regresyon için Anova Testi Bilgileri	50
Tablo 46: Regresyon için Katsayı Tablosu	50

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 : Kültürel Zekanın Dört Boyutu	4
Şekil 2: Kültürel Zeka Ölçeği Rıza Belgesi	19
Şekil 3: Bilişsel Esneklik Ölçeği Rıza Belgesi	20
Şekil 4: Cinsiyet Pasta Grafiği	21
Şekil 5: Öğrenim Durumu Pasta Grafiği	22
Şekil 6: Çalışma Pozisyonları Pasta Grafiği	23
Şekil 7: Erkek Katılımcılar için Yayılım Grafiği.....	33
Şekil 8:Kadın Katılımcılar için Yayılım Grafiği.....	34

ÖZET

Son zamanlarda dünyada teknolojinin ilerlemesiyle birlikte çeşitli dönüşümler oluşmuş ve bunun sonucu olarak dünya her şeyin hızlı bir şekilde yayıldığı bir köy haline gelmiştir. Bu köyün bir küreden oluşmuş olması küresel köy kavramını ortaya atmıştır. Özellikle sürekli bir yolculuk, seyahat halinde olan insanlar gerek iş gerek eğitim gerekse de gezi amaçlı yaptıkları mekânlar arası bu geçişler kültürlerin duyulması, öğrenilmesi, kaynaşması ile karşı karşıya kalmıştır. Bunun sonucu insanlar girdiği her ortama uyum sağlama, oranın vatandaşymış gibi davranması gereği kültürel zeka ortaya çıkmıştır. 21. yüzyılın başlangıcından beri kullanılan bu kavram diğer zeka türleri ile ilişkili olup en çok da Gardner'in çoklu zeka kuramı ve Coleman'ın duygusal zeka kuramı ile yakından ilgilidir. İş yaşamının zorlu süreci de olaylara çok çabuk ve yeni yaklaşımlar getirmenin diğer şekli olan bilişsel esneklik ile kültürel zeka tanımları arasındaki benzerlik dolayısıyla bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan bu çalışmada Muğla ilinde çalışan kişilerin kültürel zeka seviyeleri, Bilişsel esneklik seviyeleri araştırılmış ve asıl amaç olan bu iki kavram arasındaki ilişki incelenmeye çalışılmıştır. Bunun için Kültürel Zeka Ölçeği, Bilişsel Esneklik Ölçeği ve Sosyodemografik Sorular kullanılmıştır. Toplam 313 kişi ankete katılmış ve bu anket sonuçları SPSS 29000'de cronbach alfa katsayıları, bağımsız gruplarda t testi, anova testi , korelasyon testleri, post hoc testleri ve regresyon testi analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların KZ, BE seviyeleri yüksek bulunmuştur. Katılımcıların eğitim seviyesi ile KZ seviyesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çalışmanın asıl konusu olan KZ ve BE arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuş ve regresyon denklemi kurulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kültür, Zeka, Kültürel Zeka, Bilişsel Esneklik, Muğla, Çalışanlar

ABSTRACT

Recently, various transformations have occurred in the world with the advancement of technology and as a result, the world has become a village where everything spreads rapidly. The fact that this village consists of a sphere has introduced the concept of global village. In particular, people who are on a continuous journey, traveling between places for both work, education and travel, have been faced with hearing, learning and merging cultures. As a result of this, cultural intelligence has emerged as people need to adapt to every environment they enter and behave as if they are citizens of that place. This concept, which has been used since the beginning of the 21st century, is related to other types of intelligence and is most closely related to Gardner's theory of multiple intelligences and Coleman's theory of emotional intelligence. Due to the similarity between the definitions of cognitive flexibility and cultural intelligence, which is another form of bringing new approaches to events in the difficult process of business life, it was decided to conduct this study. In this study, the cultural intelligence levels and cognitive flexibility levels of the people working in the province of Muğla were investigated and the relationship between these two concepts, which is the main goal, was tried to be examined. For this, Cultural Intelligence Scale, Cognitive Flexibility Scale and Sociodemographic Questions were used. A total of 313 people participated in the survey and the results of these surveys were analysed in SPSS 29000, Cronbach alpha coefficients, t test in independent groups, anova test, correlation tests, post hoc tests and regression test. According to the results of the analysis, the CI, CF levels of the participants were found to be high. A significant relationship was found between the education level of the participants and the level of CI. A positive and significant relationship was found between CI and CF, which is the main subject of the study and the regression equation was established.

Keywords: Culture, Intelligence, Cultural Intelligence, Cognitive Flexibility , Muğla, Employes

GİRİŞ

İnsanlar girdiği her ortama uyum sağlama, oranın vatandaşıymış gibi davranması gereği kültürel zeka ortaya çıkmıştır. 2003 yılından itibaren tanımlanmaya başlayan ve tüm dünyada 21. Yüzyılın bir zeka çeşidi olarak kabul edilen kültürel zeka en geniş anlamıyla kişinin değişik kültürlerle ait olan toplumlardaki bir bireyin ses tonunu, ifade ediş şeklini, jest ve mimiklerini, duygu ve düşüncelerini sanki o kültürün parçasıymış gibi o kültürdeki kişiler nasıl algılıyor ve değerlendiriyorlarsa onun da onlar gibi anlamasıdır diyebiliriz. (Ang vd., 2020) 21. yüzyılın başlangıcından beri kullanılan bu kavram diğer zeka türleri ile ilişkili olup en çok da Gardner'in çoklu zeka kuramı ve Coleman'ın duygusal zeka kuramı ile yakından ilgilidir. Literatürde ilk başlarda Harvard Business te bilişsel boyut, motivasyonel boyut ve davranışsal boyut olmak üzere 3 boyutun varlığından bahsedilmiş ve sonraları da bilişsel boyut da kendi içinde ikiye ayrılıp bilişsel ve bilişötesi boyut denilen farklı bir ifade ile metabilişsel boyut olarak dört farklı boyutta değerlendirilmiştir.(Van Dyne vd., 2016) Bilişsel Esneklik, kişinin bireyin karşılaşabileceği birçok durumla ilgili farklı durumlar karşısında esnek olabilmesi, birçok çözümlene seçeneğinin ve alternatif yolların bilincinde olması, bu cevaplara farkındalık yaratması ve karşılaşacağı bu durumlar üzerine kendini yeterli bilmesidir. (Martin & Rubin, 1995) İş yaşamının zorlu süreci de olaylara çok çabuk ve yeni yaklaşımlar getirmenin diğer şekli olan bilişsel esneklik ile kültürel zeka tanımları arasındaki benzerlik olması sebebiyle bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir.

Yapılan bu çalışmada Muğla ilinde çalışan kişilerin kültürel zeka seviyeleri, Bilişsel esneklik seviyeleri araştırılmış ve asıl amaç olan bu iki kavram arasındaki ilişki incelenmeye çalışılmıştır. Bunun için "Kültürel Zekâ" ölçeği Ang ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen ve İlhan ve Çetin (2014) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan "Kültürel Zeka Ölçeği (The Cultural Intelligence Scale)" , Martin ve Rubin (1995) tarafından geliştirilen ve geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Çelikkaleli (2014) tarafından gerçekleştirilen Bilişsel Esneklik Ölçeği ve Sosyodemografik Sorular kullanılmıştır. (İlhan & Çetin, 2014a) (Çelikkaleli, 2014) Toplam 313 kişi ankete katılmış ve bu anket sonuçları SPSS 29000'de cronbach alfa katsayıları, bağımsız

gruplarda t testi, anova testi , korelasyon testleri, post hoc testleri ve regresyon testi analiz edilerek incelenmiştir.. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların KZ, Be seviyeleri yüksek bulunmuştur. Katılımcıların eğitim seviyesi ile KZ seviyesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çalışmanın asıl konusu olan KZ ve BE arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuş ve regresyon denklemi kurulmuştur.

1. KÜLTÜREL ZEKA

Bu bölümde kültürel zeka ile ilgili alan taraması yapılmış, kültürün ve zekanın ne olduğundan zeka türlerinden, kültürel zekanın boyutundan, kültürel zekanın öneminden ve kültürel zeka ile ilgili yapılan saha çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir.

1.1. KÜLTÜR

Türk dil kurumu tanımına göre “Kültür; tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan her türlü maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.” olarak ifade etmektedir”. Aslında aklımıza gelebilecek en kısa tanım tam olarak sahip olduğumuz maddi ve manevi her çeşit değerlerimizin toplamıdır. (Yeşil, 2010)

1.2. ZEKA VE ZEKA TÜRLERİ

Zihinsel tüm süreçlerin toplamı olarak değerlendirilen yani yeni bir şeyi öğrenme, öğrendiğimiz şeyden faydalanma, yeni olay ve durumlarda hızlıca adapte olabilme ve her durum için farklı çözüm önerileri getirebilme kabiliyetidir. Akıl yürütme dediğimiz bir olayı kavrama, değerlendirme ve gerçekleri görebilme zeka kelimesinin içinde bulunan değerlendirme yöntemlerindedir. Doğal seçilim dediğimiz çevreye adaptasyon süreci içinde bulunma kabiliyeti de en fazla zeka tanımlarında kabul edilmiş bir değerlendirme aşamasına dikkat çekmektedir. (Ang & Van Dyne, 2015)

Aşağıda başlangıcından bu yana kullanılan biçimleriyle adlandırılan zeka türleri ve ortaya çıkış yılları ile birlikte tanımlamada rol alan kişilerin isimleri verilmiştir. Kültürel zeka asıl konumuz olması gerektiğinden ileride ayrıntılı açıklanmıştır.

- IQ (Wilhelm Stern, 1912)

- Ruhsal zeka (SQ – Thorndike ve Stein 1937 yılında ortaya atmışlardır.)
- Profesyonel Zeka (PQ - Sternberg, et al., 2000 yılında ortaya atmışlardır)
- Çoklu Zeka Teorisi (Gardner, 1983 yılında çalışmalara başlamıştır.)
- Duygusal Zeka (EQ - Coleman, 1995 yılında üzerinde çalışmalara başlamıştır.)
- Kültürel Zeka (CQ Early ve Ang 2003 yılında bu zeka türünü ortaya atmıştır. (Earley & Ang, 2003)

1.3. KÜLTÜREL ZEKA (CQ&CI)

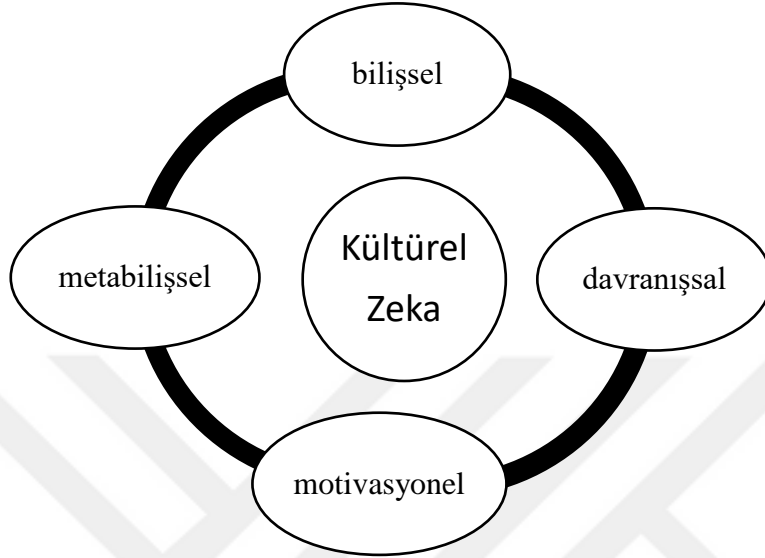
Yeni bir ortama girdiğinde kişi oraya ne kadar çabuk uyum sağlayabiliyorsa kültürel zeka düzeyi o kadar yüksektir diye bir tanımlama karşımıza çıkan ilk tanımlamalardan biridir.(Arastaman, 2018) 2003 yılından itibaren tanımlanmaya başlayan ve tüm dünyada 21. Yüzyılın bir zeka çeşidi olarak kabul edilen kültürel zeka en geniş anlamıyla kişinin değişik kültürlere ait olan toplumlardaki bir bireyin ses tonunu, ifade ediş şeklini, jest ve mimiklerini, duygu ve düşüncelerini sanki o kültürün parçasıymış gibi o kültürdeki kişiler nasıl algılıyor ve değerlendiriyorlarsa onun da onlar gibi anlamasıdır diyebiliriz. (Ang vd., 2020) Birden çok boyuttan oluştuğunu ve Gardner'ın çoklu zeka teorisini kapsadığını söyleyebiliriz. (İlhan & Çetin, 2014b)

Kültürel zekası yüksek kişiler hızlı bir şekilde olayı kavrar ve olaya verilecek en doğru tepkiyi vermeye çalışırlar.(Yeşil, 2010) Özel bir kabiliyet gibi değerlendirilen kültürel zeka kişide doğuştan gelen bir yetenek olduğu gibi kişi kendisini eğiterek ve farklı ortamlarda bulunarak elde edebilir.(Sternberg & Grigorenko, 2006) Küresel lider olmanın en güzel yollarından biri de kültürel zekaya sahip olmaktır. Bir lider farklı milliyetten olan kişilerin sorunların çözümede bu zekasından faydalanmaktadır. Aynı şekilde yöneticiler de sorunları en kısa ve pratik yoldan çözmek istiyorlarsa bu zekaya sahip olmaya çalışmalıdırlar.(Dilek & Topaloğlu, 2017)

1.3.1. KÜLTÜREL ZEKANIN BOYUTLARI

Early ve Ang kültürel zekanın birden fazla boyutu olduğunu , ırk etnik köken ve milliyet gibi kavramları içerisinde barındırdığını ayrıca kültürelarası durumlarda daha etkin olmaya yönelik bir bireysel yetenek olduğunu ifade etmişlerdir.(Ang vd., 2020) Literatürde ilk başlarda Harvard Business te bilişsel boyut, motivasyonel boyut ve

davranışsal boyut olmak üzere 3 boyutun varlığından bahsedilmiş ve sonraları da bilişsel boyut da kendi içinde ikiye ayrılıp bilişsel ve bilişötesi boyut denilen farklı bir ifade ile metabilişsel boyut olarak dört farklı boyutta değerlendirilmiştir.(Van Dyne vd., 2016) Aşağıdaki tabloda daha ayrıntılı açıklanmıştır.

Şekil 1 : Kültürel Zekanın Dört Boyutu

1.3.1.1. Bilişsel Boyut

İlk boyut olarak karşımıza çıkan bilişsel boyut aslında daha basitleştirerek anlatırsak bilgi bağlantılı kültürel zeka diyebiliriz.(Kement vd., 2019a) Bu tür zeka bireylerin kendi kültürü ve diğer kültürler hakkındaki genel bilgi yapılarını ve zihinde kişinin oluşturduğu haritaları içerir. İnsanların kültürlerin benzerlik ve farklılıklarını anlamaları ile bağlantılıdır. Farklı kültürlerin dini, dili, inançları, gelenek ve görenekleri, tercihleri sosyal ve siyasi normları, yasal ve ekonomik sistemleri hakkında bilgi içermektedir.(İlhan & Çetin, 2014b) Kişinin yaşamı boyunca sahip olduğu deneyimleri, aldığı eğitimleri, yaptığı öğrenme temelli aktivitelerin toplamıdır. Kültürel zekası yüksek kişiler karşı kültürlerden biriyle karşılaştıklarında onları sahip oldukları kültürel bilgiyi içinde barındırdığı için ve bundan dolayı empati sahibi olacağı için iletişime girdiği kişilere güve verip ilişkilerini pekiştirirler. (Yıldırım, 2020)

1.3.1.2. Biliş Ötesi Boyut

İkinci boyut olan biliş ötesi boyut bazı yerlerde meta bilişsel boyut olarak da karşımıza çıkan daha açık ifade ile strateji bağlantılı kültürel zeka olarak tanımlamak bu boyuta daha anlaşılır bir anlama katacak ve değerlendirmesi zihnimdeki stratejiler ile oluştuğunu anlamlandıracaktır. (GEZER & ŞAHİN, 2017a) Bu boyut kişilerin kültürel bilgiyi elde etme ve anlama süreçlerini yansıtmaktadır. Bu tür zeka daha çok insanların kendi ve başkalarının düşünce süreçleri hakkında belli bir yargıya ulaştıkları zaman oluşmaktadır. Bu da kültürel arası bir durumla karşılaşılardan önce strateji geliştirmeyi, yine kültürlerarası bir durum esnasında varsayımları kontrol etmeyi ve yaşananlarla beklenenler arasında farklılık oluştuğunda zihinsel haritaların uyarlamasını içermektedir. (ERGÜN & GÜZEL, 2017) Bu boyutu gelişmiş kişi kendi dışındaki kişilerin kültürel yönelimlerine saygı duyacak ve onlara daha hassas daha özel davranması gerektiğinin farkına varacaktır. Tam anlamıyla tek kelime ile açıklamak zorunda kalırsa “farkındalık” kelimesi bunu sonuna kadar hak eden bir kelimedir. (Earley & Peterson, 2004) Farkındalığı yüksek kişilerin kültürel zekanın biliş ötesi boyutunda çevresindeki insanlara güven telkin edeceklerdir.

1.3.1.3. Motivasyonel Boyut

Üçüncü boyut olarak değerlendirilen motivasyonel boyutu kişinin diğer kültürleri tecrübe etmek ve farklı kültürlerden insanlarla etkileşim halinde olmaya yönelik ilgi ve isteğini yansıtmaktadır.(Duff vd., 2012) Bireyin çok kültürlü durumlarda çalışabilmek ve öğrenmek için kullanılan enerjinin yönü ve büyüklüğü ile ilgilidir. Motivasyonel kültürel zekası yüksek olanlar karşısındaki kişiler hakkında bilgi edinmek için sahip oldukları enerjiyi onlar için kullanabilen kişilerdir. İçten gelen psikolojiyi etkileyen bir durumdur.(Başçı, 2019)

1.3.1.4. Davranışsal Boyut

Dördüncü boyut olarak değerlendirilen kültürel zekanın davranışsal boyutu ise bireyin sözlü ya da jest ve mimiklerle yapılan davranışlarının içinde bulunan kültürel çevreye uygun olması şeklinde ifade edebiliriz.(Earley & Mosakowski, 2004) Bireyin çok farklı durumlara uygun olabilecek esnek davranış ve modellerine sahip olmasını, aynı zamanda da belli durum ve etkileşimlerde sözlü ya da sözsüz davranışlarını değiştirebilme kapasitesidir.(İlhan & Çetin, 2014b)

İletişim anında bir kişi kullandığı söz ve davranışlar ortama uygun bir şekilde yaratılmış ve kullanılmış ise o kişi yüksek kültürel zekaya sahiptir diyebiliriz. Birey bu kullandığı davranışsal sayesinde karşısındakine “ben benim” izlenimi verecek ve böylece güven duygusu içerisinde bir iletişim sürdürülecektir. Böylece aradaki farklılık en aza indirgenmiş olacak ve küresel bir noktadan yerel bir noktaya dönüşecektir.(Dündar, 2019)

1.3.2.KÜLTÜREL ZEKA TESTİ

Zekayı ölçmeye odaklı çalışanların aksine Peterson kültürel zeka için ölçü kullanmak yerine onu çeşitli yollarla tanımayı ve bu tanımları iletirmek üzerine odaklanmayı tercih etmiş ve bu konuda bazı çalışmalar yapmıştır. Peterson bunun üzerine yaptığı çalışmalar sonucu kültürel zekayı üç çerçevede değerlendirmiştir. Birincisi tanım bilgi gibi biliş üzerinde yapılan hususları içerir. İkincisi birçok yerde geçen farkındalık kavramıdır aslında bu kavram da üst biliş ile alakalıdır bizim ve etrafımızda olan bitenin farkındalığını kapsar. Sonuncu çerçevesi de yaptığımız şeylerin yapılış aşamalarına ciddi anlamda kafa yormaktır. (Earley & Peterson, 2004)

Peterson’un yanı sıra en çok kabul görülen ve araştırmalarda da en çok üzerinde durulan kültürel zeka boyutlarını 2003 yılında Early ve Ang beraber ortaya koymuşlardır. Her ne kadar başlangıçta üç boyut gibi gözükse de boyutlardan biri kendi içinde yeni bir boyut oluşturup toplamda boyut sayısında dörde çıkılacaktır.(Earley & Mosakowski, 2004) Bu yeni boyut da aslında bilişsel boyuttan ayrılan biliş ötesi boyut olarak değerlendirilecek olan dördüncü boyuttur.

Aşağıda 2004 yılında Harvard Business Review’de P. Christopher Earley ve Elaine Mosakowski tarafından yayımlanan makalede kişilerin kendi kültürel zekalarını teşhis etmek amacıyla yapılmış bir test ileriki çalışmalarda geçerliliği ve güvenilirliği ölçümü yapılması adına aşağıda Türkçeye çevrilmiştir.(Earley & Mosakowski, 2004)

Kültürel zeka testi şu şekilde yapılmalıdır:

Her bölüm kendi içinde 4 sorudan oluşmaktadır. Her soruya “1 = kesinlikle katılmıyorum, 2 = katılmıyorum, 3 = tarafsız, 4 = katılıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum.” ifadesine uygun olarak 1 ile 5 arasında puan verilmektedir. 4 soru bittikten sonra her sorunun puanı kendi içinde toplanıp dörde bölünecek ve bir

ortalama bulunacaktır. Bulunan bu ortalama 4,5'ten büyük ise kişinin gerçek bir kültürel zeka gücünü yansıtır. 4,5 ile 3,5 arasında ise kültürel zekanın varlığı ancak gelişmesi gerektiği sonucu çıkarılacaktır. 3.5 'tan küçük sonuçlarda ise kültürel zekanın düşüklüğü anlaşılacaktır.

Ölçeği kullanarak her bir ifadeye ne ölçüde katıldığınızı derecelendirin:

1. Yeni bir kültürden insanlarla etkileşime girmeden önce kendime neyi başarmayı umduğumu sorarım.
2. Yeni bir kültürde çalışırken beklenmedik bir şeyle karşılaşırsam, bu deneyimi gelecekte diğer kültürlerle yaklaşmanın yeni yollarını bulmak için kullanırım.
3. Yeni bir kültürle tanışmadan önce farklı bir kültürden insanlarla nasıl ilişki kuracağımı planlarım.
4. Yeni bir kültürel duruma geldiğimde, bir şeyin yolunda gittiğini veya bir şeyin ters gittiğini hemen hissedebilirim.

Yukardaki 4 ifadeye verdiğiniz puanları toplayıp 4'e bölün. Bu sizin Bilişsel kültürel zekanız hakkında bilgi verecektir.

1. Beden dilimi (örneğin, göz teması veya duruş) farklı bir kültürden insanlara uyacak şekilde değiştirmek benim için çok kolaydır.
2. Kültürel bir çatışma gerektirdiğinde ifademi orta yolu bulmak için değiştirebilirim.
3. Konuşma tarzımı (örneğin aksan veya ton) farklı bir kültürden insanlara uyacak şekilde değiştiriyorum.
4. Kültürler arası bir çatışma gerektirdiğinde, davranış tarzımı iyi yönde basitçe değiştiririm.

Yukardaki 4 ifadeye verdiğiniz puanları toplayıp 4'e bölün. Bu sizin davranışsal kültürel zekanız hakkında bilgi verecektir.

1. Farklı bir kültürden insanlarla iyi başa çıkabileceğime inanıyorum.
2. Kültürel geçmişi benimkinden farklı olan insanlarla arkadaş olabileceğime eminim.
3. Farklı bir kültürün yaşam tarzına kolaylıkla adapte olabilirim.
4. Tanıdık olmayan kültürel bir durumla başa çıkabileceğime eminim.

Yukardaki 4 ifadeye verdiğiniz puanları toplayıp 4'e bölün. Bu sizin motivasyonel kültürel zekanız hakkında bilgi verecektir.(Earley & Mosakowski, 2004)

1.3.3.KÜLTÜREL ZEKANIN ÖNEMİ

Küresel anlamda gelişmişliğin, başarının sırrı nedir diye sorduğumuzda karşımıza çıkan en aydınlık kavramlardan biri kültürel zekadır. (Dilek & Topaloğlu, 2017) Ayrıca kültürel zeka zayıflığı kişilerde basamaklılığa, gereksiz gecikmelere ve başarısız bir liderliğe sebep olur.(Dündar, 2019) Kültürel zekası yüksek olan bir insanın liderlik vasfı ve duygularını ifade etme başarısı da yüksek olur. Kültürel zekası yüksek olan insanlar başka ülkelerde yaşamaya çok daha kolay ve hızlı alışırlar. (Gezer & Şahin, 2017)

Kişilerarası anlaşmazlıklar azalacağından karşılıklı yapılan işlerde yanlış anlaşılma ve yanlış anlama durumları azalacak böylece mutlu ve huzurlu verimli ortamlarda çalışmak kişilerin sağlığının bozulmasını önleyecek, belki enerjilerinin toplanmasına yardımcı olacaktır. (Yıldırım, 2020) Kültürel zeka ile ilgili yapılmış literatürlerdeki araştırmalara bakıldığında bu konuda sayısız çalışma yapıldığı görülmektedir.(Aslan & Kizir, 2019) Bir kişinin yabancı dil bilmesi küresel anlamada ne kadar öneme arz ediyorsa kültürel zekaya sahip olması da aynı öneme sahiptir. İnsanlar nefes aldığı sürece iletişim devam edecek ve bu işi becerikli yapabilmek de kültürel zekası yüksek olan kişilerin avantajına olacaktır.

Yukarıda sayılan birçok nedenden dolayı kültürel zekanın önemi üzerinde durulmalı ve kültürel zekaya sahip olabilmek için neler yapabiliriz kendimiz için araştırmalıyız.

1.3.4.YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Kültürel zeka için yapılan bu araştırmalar dünyanın her yerinde hangi değişkenlerle arasında ilişki olduğu merak konusu olmuş olan çalışmalardır. Bu zeka türü adına yapılan çalışmalarda bu yeteneği kendinde barındıran kişilerin kültürel olarak birden fazla bir ortamda bulunduğu bile böyle ortamlarda sıkıntıya girmeden uyum gösterebileceğini anlamakla birlikte bu ortamlarda doğru bir şekilde analizler yaparak etkin kararlar alabileceğini ifade etmektedirler. (Ang & Van Dyne, 2015)

1.3.4.1. Ankara’da Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerinde Yapılan Bir Araştırma

İlk incelenen araştırma Hacettepe Üniversitesi akademisyenlerinden Könül ABASLI ve Şule POLAT 2019 yılında Ankara’ da bulunan üç farklı kamu üniversitesinde öğrenci olan yabancı ve Türk uyruklu öğrencilerde yapılan bir araştırmadır. Araştırmanın amacı oradaki öğrencilerin kültürlerarası bir duyarlılık ve sahip oldukları kültürel zekayla alakalı fikirlerinin tespit edilmesidir. Bu amaçla 3 tane bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Birinci bölüm duyarlılık tespiti için yapılan bir ölçek, ikinci bölüm kültürel zeka tespiti için yapılan bir ölçek ve son bölüm de anketlerimizde olmazsa olmaz sosyo-demografik özelliklerin ölçülmesi amacıyla yapılan bir ölçektir. Bu çalışmaya toplamda üç yüz otuz yedi adet öğrenci katılmıştır. Araştırmanın en önemli sonucu katılımcıların kültürel zeka seviyesinin yüksek olması ve özellikle anlamlı bir şekilde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek bir kültürel zekaya sahip olmalarıdır. İkinci önemli sonuç da katılımcıların kültürlerarası duyarlılığının orta seviyede olmasıdır. Katılımcıların farklı uyruklarda olması araştırılan iki konu üzerinde de anlamlı bir farklılık yaratamadığı gibi, aynı zamanda eğitim seviyesi, yaşlarının farklı olması da anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Kültürel zeka ile kültürlerarası duyarlılık arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve birbirlerini pozitif yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.(Abaslı & Polat, 2019)

1.3.4.2. Kastamonu Üniversitesindeki Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerinde Yapılan Bir Araştırma

Kastamonu üniversitesi akademisyenlerinden Erol TEKİN’in 2019 yılında yaptığı bir çalışmada sosyal zeka ile akademik performans arasında zekanın düzenleyicilik rolü üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada sosyal zeka ve kültürel zekanın akademik performans üzerindeki etkisi incelenmek amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda Kastamonu Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu kişilerden toplam 329 katılımcının desteğiyle bu çalışma yürütülmüştür. Çalışmada akademik başarıyı öğrencilerin ağırlıklı not ortalaması ölçmektedir. Ayrıca sosyal zeka ölçeği, kültürel zeka ölçeği ve sosyo-demografik özelliklerin ölçüldüğü bir anket öğrencilere yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda kültürel zeka ve sosyal zekanın buradaki öğrencilerin eğitim açısından akademik bir başarı olarak etki ettiği bulunmuştur.

Bunun yanında kültürel zeka, sosyal zekanın akademik performans üzerinde etkili düzenleyici bir rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. (Erol Tekin, 2019)

1.3.4.3. Türkiye’deki Turizm Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma

Kement, Çavuşoğlu ve Uslu tarafından 2019 yılında Türkiye’de turizm eğitimi gören öğrencilerin kültürel zekaya etkisi araştırılmıştır.(Kement vd., 2019)

Bu araştırmada, turizm eğitimi gören öğrencilerin kişilik özelliklerinin kültürel zeka düzeylerine etkisini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Tüm Türkiye’deki turizm öğrencileri araştırma evrenini oluşturmaktadır. 396 öğrenci örnekleminde anket veri toplama aracılığıyla yapılmıştır. Veriler online olarak toplanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları şunlardır: turizm eğitimi gören öğrencilerin kişilik özelliklerinin kültürel zeka seviyesini pozitif olarak etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan kültürel zekanın alt boyutları incelendiğinde ise motivasyon alt boyutunu dışa dönüklük kişilik özelliği, davranış alt boyutunu dışa dönüklük ve öz disiplin kişilik özelliği, biliş boyutunu ise uyumluluk kişilik özelliği pozitif olarak etki ettiği çıkarımına varılmıştır.

Tüm değerlendirmeler göze alındığında kültürel zeka ile beş faktör kişilik özelliği arasında bir bağlantı olduğu ve beş faktör kişilik özelliğinin kültürel zeka seviyesini etkilediği ortaya çıkmıştır.(Kement vd., 2019)

1.3.4.4. Kültürel Zeka ve Beş Faktör Kişilik Modeli: Almanya Örneği

Ebru DOĞAN ve Funda İŞLEYEN tarafından 2020 yılında yapılan bir araştırmada kültürel zeka ve beş faktör kişilik modeli arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu çalışma Araştırmanın örneklemini, Almanya’da bilişim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren çok kültürlü yapıya sahip çokuluslu işletmelerdeki 289 çalışan üzerinden online olarak veri toplama aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kültürel çeşitliliğe sahip işletmelerde, çalışanların kişilik özelliklerinin kültürel zeka üzerindeki etkisini araştırma amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın temelini oluşturan kültürel zeka kavramı, büyük beş kişilik modeli ve kültürel zeka-kişilik ilişkisi incelenmiştir. Toplamda sosyodemografik özellikler, kültürel zeka ve beş faktör kişilik özelliklerini ölçmek için üç aşamada bir anket uygulanmıştır.

Yapılan analizlerin sonucunda, çalışanların kişilik özelliklerinin kültürel zeka ve boyutlarını etkilediği belirlenmiştir. Bu bağlamda, kültürel zekayı en fazla etkileyen

kişilik özelliğinin, deneyime açıklık olduğu, 2. Sırada etkiyen özelliğın sorumluluk kişilik özelliğı, 3. Sırada etkiyenin ise dışa dönüklük kişilik özelliğı olduğu bulgusuna varılmıştır. Uyumluluk ve duygusal dengesizlik kişilik özelliklerinin kültürel zekayı anlamlı ölçüde değıştirmedeğı sonucuna ulaşılmıştır.(İşleyen, Funda & Doğan, Ebru, 2020)

2.BİLİŞSEL ESNEKLİK

Bu araştırmanın bağımlı değışkeni olarak seçilen bilişsel esneklik bu bölümde ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

2.1. Bilişsel Esneklik ile İlgili Literatür Taraması

Bu bölümde bilişsel esneklik hakkında gerekli alanyazın incelemeleri sonucu elde edilen bilgilere yer verilmiştir. Daha sonraları ise bilişsel esneklik konusu ile alakalı yapılan saha çalışmaları yer alacaktır.

2.1.1. Bilişsel Esneklik

Bilişsel Esneklik, kişinin bireyin karşılaşılabileceğı birçok durumla ilgili farklı durumlar karşısında esnek olabilmesi, birçok çözümlene seçeneğinin ve alternatif yolların bilincinde olması, bu cevaplara farkındalık yaratması ve karşılaşıcağı bu durumlar üzerine kendini yeterli bilmesidir. (Martin & Rubin, 1995) Başka bir ifadeyle ise Bilişsel esneklik, insanın çevredeki yeni ve beklenmedik koşullarla yüzleşmek için bilişsel işleme stratejilerini uyarlama becerisidir. (Canas vd., 2006) Martin, Rubin ve Canas tarafından yapılan bu tanımlama bizim için birkaç konuya önem vermektedir. Bu tanım, üç önemli kavram özelliğini içerir. İlki, Bilişsel Esneklik, bir öğrenme sürecini ifade edebilecek, yani deneyimle kazanılabilecek bir yetenektir. İkincisi, Bilişsel Esneklik, bilişsel işleme stratejilerinin uyarlanması içerir. Bu tanım bağlamında bir strateji, bir problem uzayında arama yapan bir işlemler dizisidir. Bu nedenle bilişsel esneklik, ayrık tepkilerdeki değıl, karmaşık davranışlardaki değışiklikleri ifade eder. Son olarak, kişi bir süre bir görevi yerine getirdikten sonra yeni ve beklenmedik çevresel değışikliklere uyum sağlanacaktır. (Canas vd., 2006) .

Bilişsel esnekliği yürütme işlevinin bir alt bileşeni olarak gören Stevens söyler: belirli bir duruma uyum sağlamak için bir düşünceden diğerine serbestçe geçiş yapma yeteneği, durum veya çeşitli sorunlara birden fazla strateji oluştururken ve bunlara erişirken birden fazla yönlü görebilme potansiyelidir. (Stevens, 2009)

Bilişsel esneklik kavramı için Dennis ve Vander Wal ise şu şekilde tanımlama yapmışlardır: bireylerin uyumsuz düşüncelere başarılı bir şekilde meydan okuması ve bunları daha dengeli ve uyumlu düşünmeyle değiştirmesi için gerekli olan beceridir . bu beceriyi ölçecek bir envanter geliştirmişlerdir ve bu envanter bilişsel esnekliğin üç yönünü ölçmek için tasarlanmıştır:

- 1) Zor durumları kontrol edilebilir olarak algılama eğilimi;
- 2) Yaşam olayları ve insan davranışı için çok sayıda alternatif açıklamayı algılama yeteneği
- 3) Zor duruma çoklu alternatif çözümler üretebilme becerisini ölçebilmek amacıyla bir ölçek geliştirmişlerdir.(Dennis & Vander Wal, 2010)

Bilişsel esneklik, bir kişinin herhangi bir durumda mevcut seçenekler ve alternatifler olduğunun farkındalığı, esnek olma ve duruma uyum sağlama istekliliği ve esnek olma konusundaki öz yeterliliği anlamına gelir. (Anderson, 1998). Herhangi bir durumda, insanların nasıl davranacakları konusunda seçenekleri vardır. İnsanlar davranışlarını uyarlamaya karar vermeden önce, seçimlerin ve alternatiflerin farkına vardıkları sosyal biliş süreçlerinden geçerler. Durumsal faktörlere dayalı olası ayarlamaları kabul edebilen insanlar, yalnızca bir uygun veya doğru davranışsal tepki görenlere göre bilişsel olarak daha esnektir. Bilişsel esneklik aynı zamanda insanların esnek olmaya istekli olmalarından ve etkili davranma yeteneklerine olan güvenlerinden oluşur. İnsanların esnek olmaya istekli olmalarının, içsel iletişimin kişilerarası iletişimin kalitesini nasıl etkilediğinin en iyi örneğidir. (Anderson, 1998)

Bilişsel esneklik iletişim uyumluluğu, kişilerarası iletişim yeterliliği ve etkileşim katılımı ile olumlu bir şekilde ilişkilidir. Bilişsel esneklik, katılım ve kendini izleme ile pozitif, iletişim kurma isteksizliği ile negatif olarak ilişkilidir. Ek olarak bilişsel esnek bireyler, kişilerarası iletişim yeterliliği, atılganlık ve yanıt verebilirlik özellikleri gelişmiştir. Martin ve Anderson ayrıca, bilişsel olarak dirençli bireylerin farklı

durumlarda iletişim kurma güvenine sahip olma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bildirmiştir. (Anderson, 1998)

Bilişsel esneklik kişilerin meydana getirdiği birçok çevresel sosyal sorunlarda bu sorunların çözümü adına bireylere çözümcül yeteneklerini geliştirmeden çok kıymetli bir fayda sağladığı görülmüştür. (Stevens, 2009)

Biliş açısından daha esnek olan kişiler bir sorunla baş çıkabilme yöntemlerinin daha kolay ve fazla kullanırlar, negatif başa çıkma yöntemlerine ise daha nadir sıklıkta başvurdukları görülmektedir. (Bedel ve Ulubey, 2015).

Bir kişi karmaşık bir görevi yerine getirdiğinde, davranışlarının görevin gerçekleştirildiği çevresel koşullara uyarlanması gerekir. Fakat görev geliştikçe bu koşullar değişmeye devam eder, bu nedenle esnek olabilmek için kişinin dikkatini düzenli olarak bu koşullara odaklaması gerekir. Buna ek olarak, kişinin davranışlarını yeni koşullara uyarlaması için, yeni durumu ve yeni görev gerekliliklerini etkin bir şekilde yorumlayabilmesi için bilgilerini yeniden yapılandırması gerekir. Bu durum yüzünden bilişsel esneklik, dikkat süreçlerine ve bilgi temsiline bağlıdır. Bir yandan, bilişsel esneklik önemli ölçüde dikkat süreçlerine bağlıdır. (Cañas, Fajardo ve Salmeron, 2006).

Kişi esnek olmadığı yerde ise durumun değiştiğini ve rutin olmayan bir tepkinin gerekliliklerini tespit ederken, kişinin yeni durumu değerlendirdiği ve alınacak eylemi planladığı daha yüksek düzeyde dikkat kontrolü gerekir. Bilişsel olarak esnek olmak için, bir kişinin eldeki göreve müdahale edebilecek çevresel koşulları algılaması gerekir. Buna ek olarak, otomatik bir yanıtı iptal etmek için kaynaklara yatırım yapılması ve bu nedenle, yeni görev taleplerini etkili bir şekilde ele alan karşılık gelen eylemlerin yeni bir dizisinin planlanması gerekmektedir. (Cañas, Fajardo ve Salmeron, 2006).

Öte yandan, bilişsel esneklik aynı zamanda insanların bir görev hakkındaki bilgilerini nasıl temsil ettikleri ve dahil olacakları olası stratejiler anlamına da gelir. İnsan davranışı, bir kişinin çevresel parametrelerin değerleri ile ilgili bilgisi tarafından kontrol edilir. Bu bilgi daha önceki benzer durumlardan öğrenilerek elde edilmiştir. Ancak, olası yeni görev gereksinimlerini yeniden yorumlamak için durum değiştiğinde bu bilginin değiştirilmesi gerekir. Dolayısıyla bu insanlar, bilgilerini hızlı bir şekilde

yeniden yapılandırma, dolayısıyla tepkilerini kökten değişen durumsal taleplere uyarlama yeteneğine sahiptir. Bu iki açıklama birbirini tamamlar, yani bilişsel olarak esnek olan bir kişinin yeni durumu hem ele alması hem de yorumlaması, davranış stratejilerini buna göre uyarlamak için bilgilerini yeniden yapılandırması gerekir.

Bir kişi bilişsel olarak esnek olmadığında, durumsal taleplerle başa çıkmada işlevsel olmayan bir şekilde davranır, bu nedenle genellikle hatalı bir performans sergiler. Bu nedenle, farklı araştırma alanları bu fenomeni belirli uzmanların hatalarını açıklamak için kullanmıştır. Bilişsel esnekliğin temel özelliği, dikkat kontrol seviyesinde veya bir görevin temsilinde, gerçekleştirilen stratejide bir değişikliğe yol açan bir değişiklik veya kaymanın meydana gelmesidir. Merkezi yürütücü, bu tür değişim süreçlerine dahil olduğu düşünölen bilişsel yapıdır. Bu nedenle, yürütme işleviyle (prefrontal korteks ve devreleri) ilgili benzer nörolojik alt tabaka, bilişsel esnekliğin nöropsikolojik temeli olarak önerilmiştir.

Bilişsel esneklik seviyeleri daha yüksek olan kişilerin, bilişsel esneklik seviyeleri daha düşük olan kişilere nazaran daha yüksek seviyede kendi başlarına gözlem yeteneklerini ve daha fazla seviyede öz yeterlilik inancını taşıdıklarını dile getirmişlerdir. (Martin & Rubin, 1995)

2.1.2. Bilişsel Esneklik ile İlgili Araştırmalar

Bilişsel esneklik ile alakalı literatüre bakıldığında, bilişsel esneklik ile birçok değişkenin arasındaki ilişkilerin araştırıldığı ortaya çıkarılmıştır. Fakat bu araştırmalarda katılımcı olarak genellikle lise öğrencileri kullanılmıştır. Bilişsel esneklik ile ilgili diğer değişkenlerle arasındaki ilişkileri göstermek adına yapılan saha çalışmalarının bazıları için inceleme yapılmış bu çalışmada da paylaşılmıştır. Psikolojik bir kavram olarak görölen bilişsel esneklik kültörel zeka ile yapılan çalışmalar yetersiz olarak görölmüştür. İkisi arasında daha önceleri yapılan bir çalışma ya aşağıda yer verilmiştir. Bilişsel esnekliğin çalışma hayatında ne kadar önemli olacağı gelecek yıllarda anlaşılacaktır. Çalışma hayatının her ne kadar sürdürülebilir bir sistematiği olsa da acil veya kriz gibi durumlarda çalışanlardaki bu yetenek kendini olumlu bir şekilde gösterecektir.

2.1.2.1. Bilişsel Esneklik ile İlgili Yapılan Saha Araştırmaları

Bu bölümde bilişsel esneklikle alakalı ülkemizde yapılan araştırmalar zaman sıralaması gözetilerek sunulmuştur.

Bilgin 2009 yılında bilişsel esnekliği etkileyen değişkenleri incelemek amacıyla yaptığı bu çalışmada 17-18 yaşlarında 155 kişinin katılımıyla Çukurova üniversitesinde gerçekleşmiştir. Bu araştırma sonunda elde edilen bulgular, bilişsel esnekliğe anlamlı olarak etki eden değişkenlerin, sosyal yetkinlik beklentisi, otoriter anne baba tutumu ve problem çözme becerisinin olduğunu göstermektedir. Sosyal yetkinlik beklentisi yüksek ve problem çözme becerisi yüksek ergenlerin diğer ergenlere oranla daha bilişsel esnek oldukları söylenebilir belirtilebilir. Otoriter anne baba tutumunun bilişsel esnekliğe engel oluşturduğu bulgular sonucu saptanmıştır. (Bilgin, 2009)

Altunkolun 2011 yılında yayınlamış olduğu araştırmada yine Çukurova Üniversitesinde birçok farklı bölümde okuyan toplam 484 öğrencinin katılımı ile yapılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin bilişsel esneklikleri ile algıladıkları stres arasındaki ilişkiyi ve bu iki değişkenin, sosyodemografik ölçeklere göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcıların algıladıkları stres ile bilişsel esneklikleri arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu elde edilmiştir. Bilişsel esnekliğin öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Yani erkek öğrencilerin bilişsel esneklik düzeyleri kız öğrencilerden daha yüksektir. Ayrıca öğrencilerin yaşı ile bilişsel esneklik puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu elde edilen veriler arasındadır..(Altunkol, 2011)

Asıcı ve İkiz 2015 yılında amacı bilişsel esneklik ile mutluluk arasındaki ilişkinin incelemek amacıyla bu çalışmayı yapmışlardır. Bu araştırmaya 81 erkek, 197 kadın katılımcı olacak şekilde toplam 278 kişi katılmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre üniversite öğrencilerinin bilişsel esneklik seviyeleri ile mutluluk seviyeleri arasında istatistiki açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur ve bu ilişki pozitif yöndedir. Bunun yanı sıra erkek ve kadın olmaya göre bilişsel esneklik düzeyi ile kontrol alt boyutu puan ortalamaları farklılaştığı saptanırken, alternatifler alt boyutu ve mutluluk düzeyi puan ortalamaları farklılaşmadığı ortaya çıkarılmıştır. Ek olarak eğitim görülen alan, yaş ve

duygusal ilişki yaşama durumuna göre öğrencilerin mutluluk düzeyi ve bilişsel esneklik seviyelerinin farklılaşmadığı elde edilmiştir.(ASICI & İkiz, 2015)

Bedel ve Ulubey 2015 yılında, bilişsel esneklik ile başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmek ve bilişsel esnekliğin başa çıkma stratejilerini hangi ölçüde yordayıp yordamadığının ortaya koymak amacıyla bu çalışmayı yapmıştır. Bu araştırmanın sonucunda bilişsel esneklik ile başa çıkma stratejilerinden aktif başa çıkma ve olumsuz başa çıkma boyutu arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Bilişsel esneklikle, kaçınan başa çıkma stratejisi arasında ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca, bilişsel esnekliğin aktif başa çıkma stratejisinin %12'sini, olumsuz başa çıkma stratejisinin %4'ünü açıkladığı ve kaçınan başa çıkma stratejisini ise anlamlı düzeyde yordamayıp toplam varyansın %1'ini açıkladığı görülmüştür.(Bedel & Ulubey, 2015)

Bilgin 2016 yılında yaptığı araştırmada toplam 441 kişi tarafından katılım sağlanmıştır. Erkek ve kadın olma açısından ergenin bilişsel esnekliği ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda katılımcı ergenlerin bilişsel esneklik seviyeleri yükseldikçe öz-denetim becerilerinin arttığı, daha dışa dönük oldukları ve gelişime daha açık hale geldikleri saptanmıştır. Buna rağmen bilişsel esneklik seviyeleri azaldıkça ergen daha çok duygusal nevroitik (tutarsız) hale gelmektedir. Bilişsel esneklik ve cinsiyet beraber incelendiğinde, en düşük bilişsel esneklik puan ortalamasına sahip kız ergenlerin erkek ergenlere göre daha fazla duygusal tutarsızlık içinde oldukları görülmüştür.(Bilgin, 2017)

Yazgan 2021 yılında bilişsel esnekliğin belirlenmesinde kültürel zekanın ne miktarda katkıda bulunduğu tespit etmek amacıyla yaptığı çalışmada 260 öğretmen adayı katılımcı olarak seçilmiştir. Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları arasında yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda katılımcıların kültürel zeka seviyeleri ve bilişsel esneklik seviyeleri yüksek bulunmuştur. Katılımcıların kültürel zeka toplam puanları, bilişsel esneklik düzeylerini anlamlı olarak yordamaktadır. Katılımcıların KZ'nin alt grubu olan biliş ve davranış puanları bilişsel esneklik düzeyini etkilemezken katılımcıların motivasyon puanı ile üstbiliş puanı bilişsel esneklik düzeyini pozitif yönde etkilediği görülmüştür.(YAZGAN, 2021).

3.ARAŞTIRMA

Bu bölümde araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın evreni ve örnekleme, araştırmanın kapsam ve kısıtlılıkları, veri toplama yöntemleri, araştırmanın modeli, araştırmanın sorusu ve hipotezleri, araştırmada kullanılan ölçekler, bulunan bulgular ve yapılan analizlerin sonuçları hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı Kültürel Zeka ile Bilişsel Esneklik arasındaki ilişkinin varlığını incelemek bu ilişkinin boyutlarını yordamak, ve katılımcıların Kültürel zeka düzeyleri ile Bilişsel esneklik düzeylerini ölçmektir. Bu iki kavram arasındaki ilişki araştırmalara çok fazla konu olmadığından literatüre katkı sağlamak açısından önemlidir. Ayrıca daha önce yapılan diğer araştırmaları doğrulamak ve genişletmek istenilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evreni Muğla ilinde çalışan 18-65 yaş kişilerdir. Araştırmada rakamsal olarak tam çalışan bir sayı bilinemediğinden 300 kişi örneklem olarak seçilmiştir. Çalışmaya toplam 313 kişi katılmış ve tüm katılımcıların cevapları geçerli kabul edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Kapsam ve Kısıtlılıkları

Bu araştırma Muğla ilinde çalışan kişiler üzerinde yapıldığından sonuçları sadece bu bölge için geçerlidir. En önemli kısıtlılığı tüm Türkiye'ye ve dünyaya uyarlanamamasıdır.

3.4. Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmada Google formlar üzerinden online anket olarak hazırlanmıştır. Kişilere bağlantı yoluyla gönderilmiş ve online olarak veriler toplanmıştır. Çalışmada 3 bölümden oluşan anket ilk olarak sosyo-demografik sorular, ikinci olarak Kültürel Zeka Ölçeği ve son olarak Bilişsel Esneklik Ölçeği kullanılmıştır.

3.5. Araştırmanın Modeli

Kültürel zeka ve bilişsel esnekliğin arasındaki ilişkinin yordandığı bu çalışmada yapılan anketler ve bu anketler sonucu elde edilen verilerin sonuçları daha önceden belirlenmiş nicel ölçeklerle SPSS programı analizleriyle yapıldığından araştırmanın modeli bir nicel çalışmadır. Bilişsel esneklik ve kültürel zeka ilişkisel korelasyon modeliyle incelenmiştir.

3.6. Araştırmanın Sorusu ve Hipotezleri

Araştırma Sorusu: Kültürel Zeka ile Bilişsel esneklik arasında ilişki var mıdır?

Araştırma Hipotezleri

H0:Kültürel Zeka ile Bilişsel Esneklik arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H1: Kültürel Zeka ile Öğrenim durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3.7 Araştırmada Kullanılan Ölçekler

Kültürel zekanın bilişsel esnekliğe etkisinin araştırıldığı bu çalışmada sosyodemografik sorular, kültürel zeka ölçeği, bilişsel esneklik ölçeği kullanılmış, çevrimiçi platformlardan katılımcıların cevaplamasıyla ilgili veriler elde edilmiştir.

3.7.1. Sosyo-demografik Sorular

Yapılan literatür taraması sonucu elde edilen verilerle çalışmamıza en uygun sorular sorulmuştur. Örneğin yaşınız hizmet süreniz gibi sorular kısa yanıt şeklinde cevap verilirken, cinsiyetiniz öğrenim durumunuz, çalıştığınız sektör şeklinde sorulara kategorik cevaplar eşliğinde çoktan seçmeli tek seçenek ile katılımcının cevap vermesi istenmiştir.

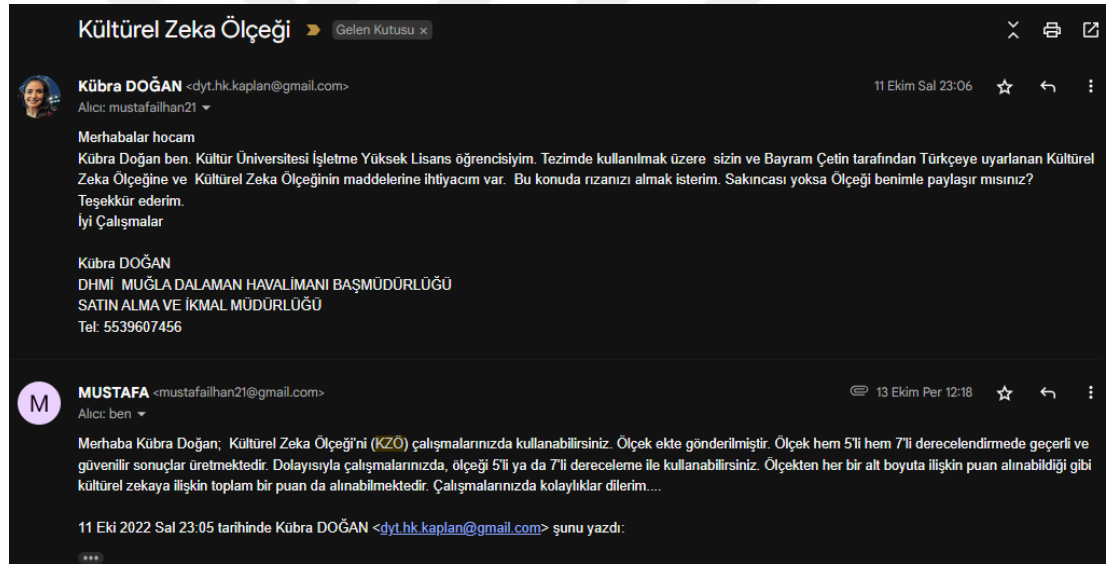
3.7.2 Kültürel Zeka Ölçeği

Ang vd. (2007) tarafından geliştirilen Kültürel Zeka Ölçeği (KZÖ) İlhan ve Çetin tarafından 2014 yılında geçerliliği ve güvenilirliği alınan bir ölçektir. Kültürel Zeka Ölçeği toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Bu Ölçek cevapları sırasıyla Kesinlikle Katılıyorum (5) - Kesinlikle Katılmıyorum (1) şeklinde 5'li likert tipi bir derecelendirmeye sahip bir ölçektir. Kültürel Zeka ölçeğinde tüm maddeler olduğu

gibi puanlanmakta yani ters olarak kodlanan madde içermemektedir. Ölçek; biliş boyutu, üst biliş boyutu, davranış boyutu ve motivasyon boyutu olmak üzere dört boyutlu bir yapıya sahiptir. Biliş boyutunda 6 madde bulunmaktadır. Dolayısıyla bu boyuttan alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan ise 30'dur. Üst biliş alt boyutunda dört madde yer aldığından bu boyuttan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan ise 20'dir. Davranış boyutunda 5 madde bulunduğundan bu boyuttan alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 25'tir. Aynı olarak motivasyon boyutunda beş madde yer almaktadır. Bu nedenle, bu boyuttan alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 25'tir.(İlhan & Çetin, 2014a)

3.7.2.1. KZÖ'ye ait rıza belgesi

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlayan İlhan ve Çetin tarafından alınan rıza belgesi aşağıda sunulmuştur.

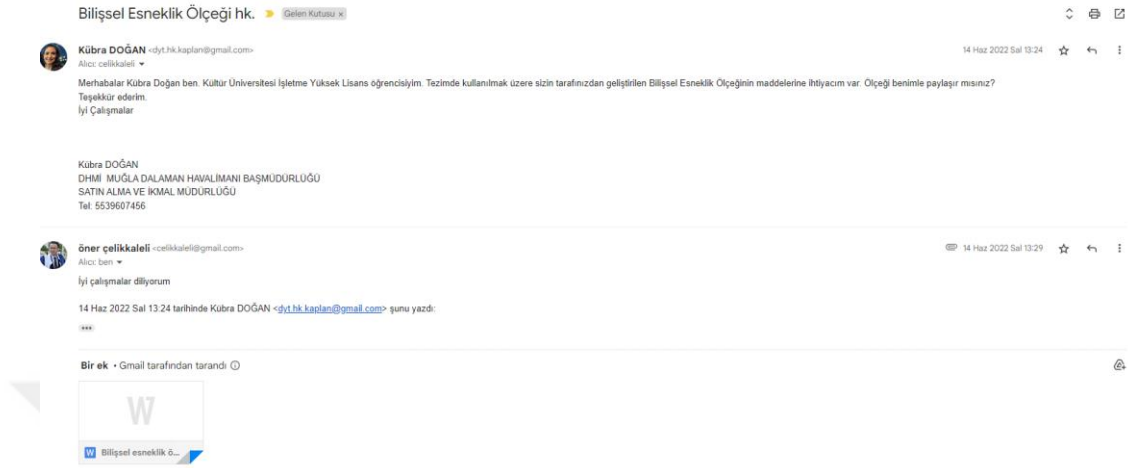
Şekil 2: Kültürel Zeka Ölçeği Rıza Belgesi

3.7.3 Bilişsel Esneklik Ölçeği

Bilişsel Esneklik Ölçeği (BEÖ): Martin ve Rubin (1995) tarafından geliştirilen Bilişsel Esneklik Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Çelikkaleli tarafından 2014 senesinde gerçekleştirilmiştir. İlk hali 12 maddeden oluşan ölçek 6'lı Likert tipi bir ölçme aracı olan Bilişsel Esneklik Ölçeği 1“kesinlikle katılmıyorum” 6 “kesinlikle katılıyorum” biçiminde cevaplandırılmaktadır. . Ölçekte 2. 3. 6. ve 10. Madde tersten puanlanmaktadır. (Çelikkaleli, 2014)

3.7.3.1. BEÖ'ye ait rıza belgesi

Ölçeğin Türkçeye uyarlayan Çelikkaleli tarafından alınan rıza belgesi aşağıda sunulmuştur.

Şekil 3: Bilişsel Esneklik Ölçeği Rıza Belgesi

3.8 Bulgular

Bu bölümde çevrimiçi formlar aracılığıyla elde edilen anket bulguları analiz edilmiş, analiz sonuçları ilişkisel olarak değerlendirilmiştir.

3.8.1. Betimleyici İstatistikler

Betimleyici olarak değerlendirilen çalışmaya katılan katılımcıların durumunu bize tasvir eden sonuçlardan cinsiyet, medeni hal, öğrenim durumu, çalışma pozisyonu, çalışılan sektör, yaş ve hizmet süresi ile ilgili elde edilen sonuçlar hakkında bilgi verilmiştir.

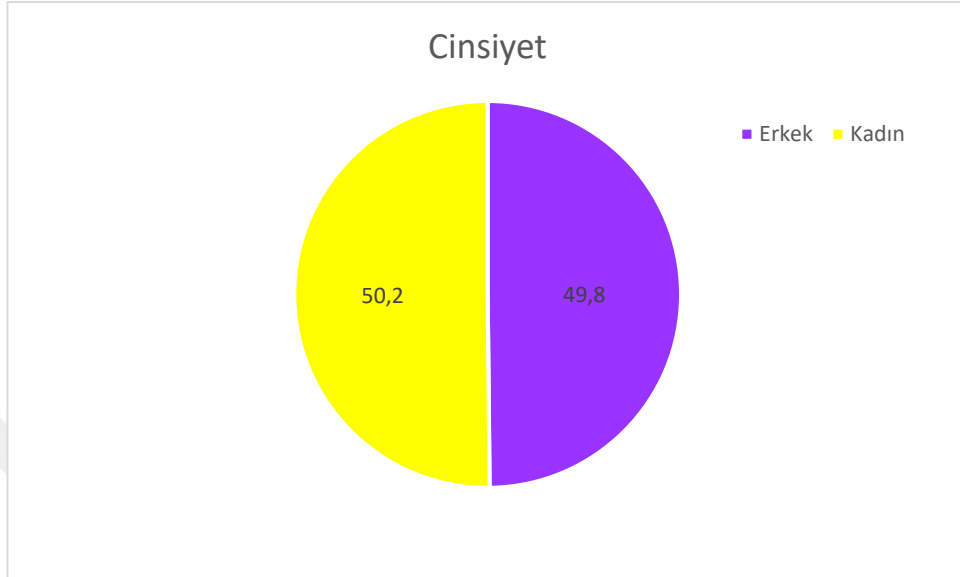
3.8.1.1. Cinsiyet

Aşağıda çalışmaya katılan katılımcıların cinsiyet istatistiği tablosu yer almaktadır.

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Erkek	156	49,8	49,8	49,8
	Kadın	157	50,2	50,2	100,0
	Toplam	313	100,0	100,0	

Tablo 1: Cinsiyet İstatistiği

Araştırmaya katılan 313 kişi katılımcıların 156 tanesi (%49,8) erkek, 157 tanesi (%50,2) kadındır. Orandan da anlaşılacağı gibi birbirine çok yakın bir değerdedir. Cinsiyet için görsel dağılım aşağıdaki gibidir.

Şekil 4 Cinsiyet Pasta Grafiği

3.8.1.2. Medeni Hal

Aşağıda çalışmaya katılan katılımcıların medeni hal istatistiği tablosu yer almaktadır.

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Bekar	139	44,4	44,4	44,4
	Evli	174	55,6	55,6	100,0
	Toplam	313	100,0	100,0	

Tablo 2: Medeni Hal

Araştırmaya katılan katılımcıların %44,4'ü (139 kişi) bekar , %55,6'sı (174 kişi) evlidir. Evli katılımcıların sayısı bekar katılımcıların sayısından fazladır.

3.8.1.3. Öğrenim Durumu

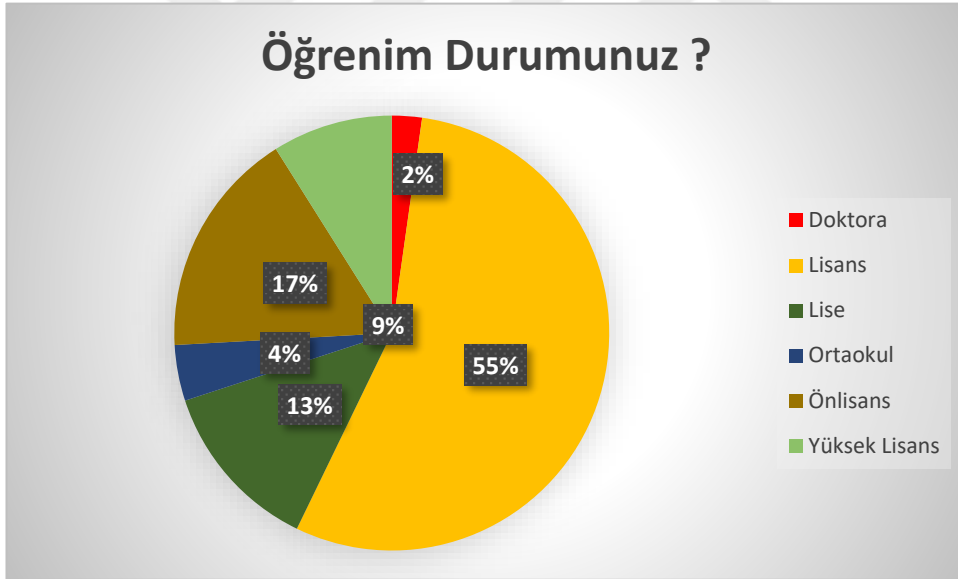
Aşağıda katılımcıların öğrenim durumu istatistiği tablosu yer almaktadır.

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Ortaokul	13	4,2	4,2	74,1

	Lise	40	12,8	12,8	70
	Ön lisans	53	16,9	16,9	91,1
	Lisans	172	55	55	57,2
	Yüksek Lisans	28	8,9	8,9	100
	Doktora	7	2,2	2,2	2,2
	Toplam	313	100	100	

Tablo 3: Öğrenim Durumu

Katılımcıların öğrenim düzeyi karşılaştırıldığında 13 kişisi (% 4.2) ortaokul mezunu, 40 kişisi (%12.8) lise mezunu, 53 tanesi (%16.9) tanesi ön lisans mezunu, 172 tanesi (%55) lisans mezunu ve 7 kişisi (%2.2) doktora mezunudur. Buradan da anlaşılacağı üzere yarısından fazlası lisans mezunu olduğunu görmekteyiz. Aşağıda şekille gösterilmiştir.

Şekil 5: Öğrenim Durumu Pasta Grafiği

3.8.1.4. Çalışma Pozisyonu

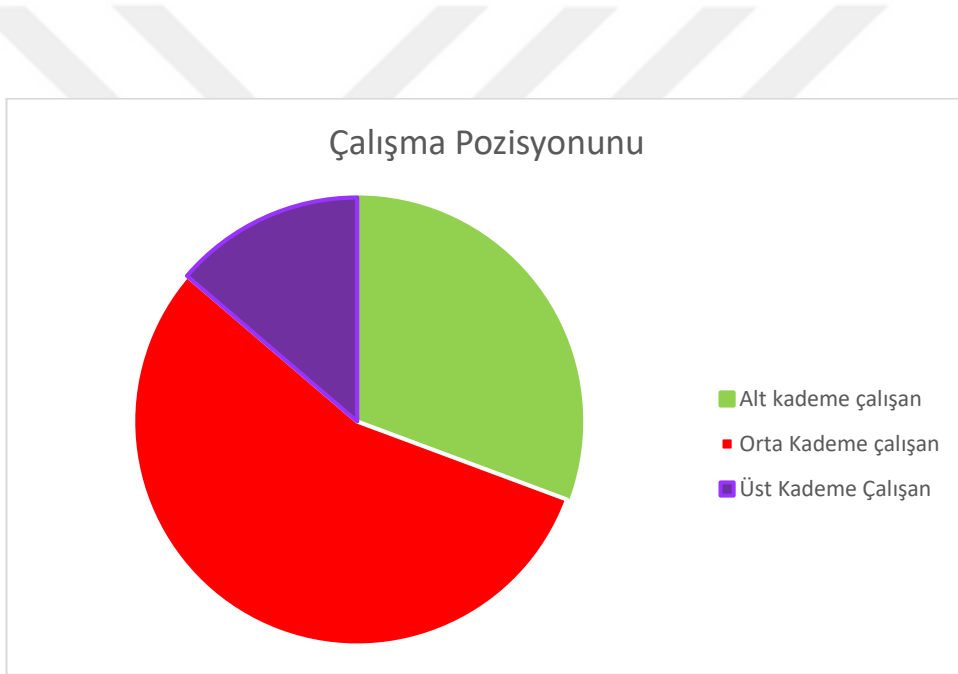
Aşağıda çalışmaya katılan katılımcıların çalışma pozisyonu istatistiği tablosu yer almaktadır.

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Alt kademe çalışanı	96	30,7	30,7	30,7

	Orta Kademe Çalışanı	174	55,6	55,6	86,3
	Üst Kademe Çalışanı	43	13,7	13,7	100,0
	Toplam	313	100,0	100,0	

Tablo 4: Çalışma Pozisyonları

Katılımcılara çalıştığı işte alt kademe çalışanı mı, orta kademe çalışanı mı yoksa üst kademe çalışanı mı olduğu sorulmuş ve şu veriler elde edilmiştir. Katılımcıların %30.7 si (96 kişi) alt kademe , %55.6'sı 174 kişi orta kademe ve %13,7 si (43 kişi) üst kademe çalışandır. Bu durum aşağıda şekille ifade edilmiştir.

Şekil 6: Çalışma Pozisyonları Pasta Grafiği

3.8.1.5. Çalışılan Sektör

Aşağıda çalışmaya katılan katılımcıların çalıştıkları sektör istatistiği tablosu yer almaktadır.

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kamu Sektörü	176	56,2	56,2	56,2
	Özel Sektör	137	43,8	43,8	100,0

	Toplam	313	100,0	100,0	
--	--------	-----	-------	-------	--

Tablo 5 : Çalışılan Sektör

Katılımcıların yüzde 56,2 sine karşılık gelen 176 kişi kamu sektöründe, yüzde 43,8 sine karşılık gelen 137 kişi özel sektörde çalışmaktadır.

3.8.1.6. Yaş

Çalışmaya katılan katılımcıların yaşları ile ilgili bilgiler şu şekildedir:

N	Geçerli	313
	Kayıp	0
Mean		35,41
Median		33,00
Mode		30
Std. Deviation		9,789
Variance		95,819
Minimum		19
Maximum		65

Tablo 6: Yaş

Çalışmaya katılan 313 kişinin cevaplarında kayıp cevap olmadığından tüm kişilerin cevapları geçerlidir. Katılımcıların yaş ortalaması 35.41, ortanca değeri 33,00 en fazla rastlanılan değer olan mod değeri 30, minimum yaş değeri 19, maksimum yaş değeri 65'tir. Yaşın standart sapması 9.789 ve varyansı 98.819 'dur.

3.8.1.7. Hizmet Süresi

Katılımcıların çalıştığı işteki hizmet süresi ile ilgili bilgiler aşağıda tablolaştırılmıştır.

N	Geçerli	313
	Kayıp Veri	0
Mean		10,78
Median		8,00
Mode		5
Std. Deviation		9,297
Variance		86,442

Skewness	1,269
Std. Error of Skewness	,138
Kurtosis	1,313
Std. Error of Kurtosis	,275
Minimum	0
Maximum	43

Tablo 7: Hizmet Süresi

313 katılımcıdan hepsinin verisi geçerli kabul edilen çalışanların hizmet sürelerini incelediğimizde şu veriler karşımıza çıkar: hizmet süreleri ortalaması 10.78 yıl, ortanca değeri 8 yıl en çok tekrar eden mod değeri 5 yıl, minimum hizmet süresi 0 yıl ve maksimum hizmet süresi 43 yıldır. Ayrıca tablodan standart sapmasını 9,297 ve varyansının 86,442 olduğunu söyleyebiliriz. Skewness ve Kurtosis değerlerinin de sırasıyla 1.269 ve 1.313 olması bize dağılımın normal dağılım olduğu hakkında bilgi verir.

3.8.2. Geçerlilik Ve Güvenilirlik Bulguları

Kültürel zeka ölçeği ve bilişsel esneklik ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik bulguları bu bölümde analiz edilmiş, analiz sonuçları sonucu iki ölçeğin de iç tutarlılığı hakkında bilgi verilmiştir.

3.8.2.1. KZÖ'nün İç Tutarlılığı

KZÖ' ye ait ölçeğin maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmiştir

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	313	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	313	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Tablo 8: KZÖ Maddeleri için İstatistik

Yukarıdan da anlaşılacağı gibi KZÖ iç tutarlılık hesaplaması için toplam 313 katılımcının hepsinin ifadeleri geçerli kabul edilmiş, tüm katılımcılar üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,953	20

Tablo 9:KZÖ iç tutarlılık

Toplam 20 ifadeden oluşan KZÖ'nün cronbach's alpha katsayısı değeri 0,953 tür. Bu değer 1 e çok yakın bir değer olduğundan bu ölçekteki 20 ifade birbiriyle çok uyumlu ve soruların kendi aralarında iç tutarlılığı var sonucunu çıkarabiliriz. Her madde için tek tek değerlendirme sonucu aşağıdaki tabloda çıkarılmıştır.

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
kzo1	4,1949	,77854	313
kzo2	4,1150	,80435	313
kzo3	4,1470	,75795	313
kzo4	4,0383	,86517	313
kzo5	3,5623	1,04856	313
kzo6	3,4185	1,09218	313
kzo7	3,6454	1,05252	313
kzo8	3,5591	1,08480	313
kzo9	3,4824	1,03179	313
kzo10	3,4824	1,05331	313
kzo11	4,1885	,80040	313
kzo12	4,0096	,87518	313
kzo13	4,0128	,87330	313
kzo14	3,7157	1,06171	313
kzo15	3,8818	,93477	313
kzo16	3,8722	,96225	313
kzo17	3,8275	1,00748	313
kzo18	3,8115	,97052	313
kzo19	3,8179	,97504	313
kzo20	3,8371	,96856	313

Tablo 10: KZÖ maddeleri için istatistik

Yukarıda toplam 20 sorudan oluşan ölçeğin her bir ifadesi için sonuçlar verilmiştir. Buna bakarak En yüksek yaklaşım 4 ortalamasının üstünde olan ifadelerden katılıyorum ile kesinlikle katılıyorum arasında kalan sorular olarak kzo 1. Madde 4,1949 ortalama ile ve 11. Madde 4,1885 ortalama olarak; en düşük yaklaşım da

kararsızım ile kesinlikle katılıyorum arasında kalan 6. Madde 3.4185 ortalama ile, 9. Madde 3.4824 ortalama ve 10. Madde 3.4824 ortalama olarak karşımıza çıkmaktadır. Soruların genel olarak standart sapması 1'e yakındır.

3.8.2.2. Kültürel Zekanın Üstbilis Boyutu İçin Güvenirlik

Kültürel zekanın üstbilis boyutu için maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,884	4

Tablo 11: Üstbilis için İç Tutarlılık

Toplam 4 ifadeden oluşan kzö'nün üstbilis boyutu için cronbach's alpha katsayısı değeri 0,884 tür. Bu değer 1 e çok yakın bir değer olduğundan bu ölçekteki 4 ifade birbiriyle çok uyumlu ve soruların kendi aralarında iç tutarlılığı var sonucunu çıkarabiliriz. Her madde için ise üstbilis boyutu adına tek tek değerlendirme sonucu aşağıdaki tabloda çıkarılmıştır.

	Mean	Std. Deviation	N
kzo1	4,1949	,77854	313
kzo2	4,1150	,80435	313
kzo3	4,1470	,75795	313
kzo4	4,0383	,86517	313

Tablo 12: Üstbilis Maddeleri İçin İstatistik

3.8.2.3. Kültürel Zekanın Bilis Boyutu İçin Güvenirlik

Kültürel zekanın bilis boyutu için maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,938	6

Tablo 13: Bilis için İç Tutarlılık

Toplam 6 ifadeden oluşan KZÖ'nün bilis boyutu için cronbach's alpha katsayısı değeri 0,938 tür. Bu değer 1 e çok yakın bir değer olduğundan bu ölçekteki 6 ifade birbiriyle çok uyumlu ve soruların kendi aralarında iç tutarlılığı var sonucunu çıkarabiliriz.

	Mean	Std. Deviation	N
kzo5	3,5623	1,04856	313
kzo6	3,4185	1,09218	313
kzo7	3,6454	1,05252	313
kzo8	3,5591	1,08480	313
kzo9	3,4824	1,03179	313
kzo10	3,4824	1,05331	313

Tablo 14: Biliş Maddeleri İstatistiği

Her madde için ise biliş boyutu adına tek tek değerlendirme sonucu yukarıdaki tabloda verilmiştir.

3.8.2.4. Kültürel Zekanın Motivasyon Boyutu İçin Güvenirlik

Kültürel zekanın motivasyon alt boyutu için maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,881	5

Tablo 15: Motivasyon İçin İç Tutarlılık

Toplam 5 ifadeden oluşan kzö nün motivasyon boyutu için Cronbach's Alpha katsayısı değeri 0,881 tür. Bu değer 1 e çok yakın bir değer olduğundan bu ölçekteki 5 ifade birbiriyle çok uyumlu ve soruların kendi aralarında iç tutarlılığı var sonucunu çıkarabiliriz.

	Mean	Std. Deviation	N
kzo11	4,1885	,80040	313
kzo12	4,0096	,87518	313
kzo13	4,0128	,87330	313
kzo14	3,7157	1,06171	313
kzo15	3,8818	,93477	313

Tablo 16: : Motivasyon Maddeleri İstatistiği

Her madde için ise biliş boyutu adına tek tek değerlendirme sonucu yukarıdaki tabloda verilmiştir.

3.8.2.5. Kültürel Zekanın Davranış Boyutu İçin Güvenirlik

Kültürel zekanın davranış alt boyutu için maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,877	5

Tablo 17: :Davranış Boyutu İçin İç Tutarlılık

Toplam 5 ifadeden oluşan kzo nün davranış boyutu için cronbach's alpha katsayısı değeri 0,877 tür. Bu değer 1 e çok yakın bir değer olduğundan bu ölçekteki 5 ifade birbiriyle çok uyumlu ve soruların kendi aralarında iç tutarlılığı var sonucunu çıkarabiliriz.

	Mean	Std. Deviation	N
kzo16	3,8722	,96225	313
kzo17	3,8275	1,00748	313
kzo18	3,8115	,97052	313
kzo19	3,8179	,97504	313
kzo20	3,8371	,96856	313

Tablo 18 : Davranış Boyutu Maddeleri İstatistiği

Her madde için ise biliş boyutu adına tek tek değerlendirme sonucu yukarıdaki tabloda verilmiştir.

3.8.2.6. Bilişsel Esneklik Ölçeği İçin Güvenirlik

Bilişsel Esneklik Ölçeği için maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Case Processing Summary			
		N	%
Vaka	Geçerli	313	100,0

	Kayıp	0	,0
	Toplam	313	100,0

Tablo 19 : Bilişsel Esneklik Ölçeği İstatistiği

BEÖ hesaplaması toplam 313 katılımcının hepsinin ifadeleri geçerli kabul edilmiş, tüm katılımcılar üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,753	12

Tablo 20: :BEÖ İçin İç Tutarlılık

Toplam 12 ifadeden oluşan Bilişsel Esneklik Ölçeğinin cronbach's alpha katsayısı değeri 0,753 tür. Bu değer 0,6 ile 0,8 arası bir değer olduğundan bu ölçekteki 12 ifade birbiriyle uyumlu ve soruların kendi aralarında güçlü derecede iç tutarlılığı var sonucunu çıkarabiliriz.

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
beo1	4,9329	1,06757	313
beo4	4,7540	1,04400	313
beo5	4,8946	,98306	313
beo7	4,9457	1,00651	313
beo8	4,9617	1,00566	313
beo9	4,7220	1,11634	313
beo11	4,9968	1,00160	313
beo12	5,0192	1,01256	313
beoters2	2,7093	1,34515	313
beoters3	3,1821	1,55314	313
beoters6	3,3610	1,55889	313
beoters10	3,3482	1,50325	313

Tablo 21: BEÖ Maddeleri İstatistiği

Yukarıda toplam 12 sorudan oluşan ölçeğin her bir ifadesi için sonuçlar verilmiştir. Buna bakarak en yüksek yaklaşım 5 ortalamasına yakın olan ifadelerden katılıyorum ile kısmen katılıyorum arasında kalan sorular olarak BEÖ 1. Madde 4,9329 ortalama, 7. madde 4.9457 ortalama, 8. Madde 4.9617 ve 11. Madde 4,9968 ortalama olarak; en

düşük yaklaşım da katılmıyorum ile kısmen katılmıyorum arasında kalan 2. Madde 2.7093 ortalama olarak karşımıza çıkmaktadır. Soruların genel olarak standart sapması 1 ile 1.5 arasındadır.

3.8.3. KZ Ölçek Bulguları

Burada kültürel zeka ile cinsiyet, öğrenim durumu, çalıştığı sektör ve yönetici olarak çalışmak arasındaki ilişki incelenmiştir.

3.8.3.1 Cinsiyet ve Kültürel Zeka

KZÖ ile cinsiyet arasında ilişkinin varlığı aşağıdaki gibidir.

Cinsiyet	Cases					
	Geçerli		Kayıp Veri		Toplam	
	N	Yüzde	N	Yüzde	N	Yüzde
Erkek	156	100,0%	0	0,0%	156	100,0%
Kadın	157	100,0%	0	0,0%	157	100,0%

Tablo 22: KZÖ ile Cinsiyet İstatistiği

Kültürel Zeka skoru ile cinsiyet arasındaki analizde 156 erkek ve 157 kadın katılımcının hepsinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Ve sonuçları aşağıdaki gibi verilmiştir.

CİNSİYET		Statistic	Std. Error	
Erkek	Mean	3,8385	,05636	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	3,7271	
		Upper Bound	3,9498	
	5% Trimmed Mean	3,8694		
	Median	3,8250		
	Variance	,496		
	Std. Deviation	,70399		
	Minimum	1,25		
	Maximum	5,00		
	Range	3,75		
	Interquartile Range	,76		
	Skewness	-,442	,194	
	Kurtosis	,834	,386	
	Kadın	Mean	3,8236	,05508
95% Confidence Interval for Mean		Lower Bound	3,7148	
		Upper Bound	3,9324	
5% Trimmed Mean		3,8484		
Median		3,9000		
Variance		,476		
Std. Deviation		,69010		
Minimum		1,95		
Maximum		5,00		
Range		3,05		
Interquartile Range		,93		
Skewness	-,394	,194		

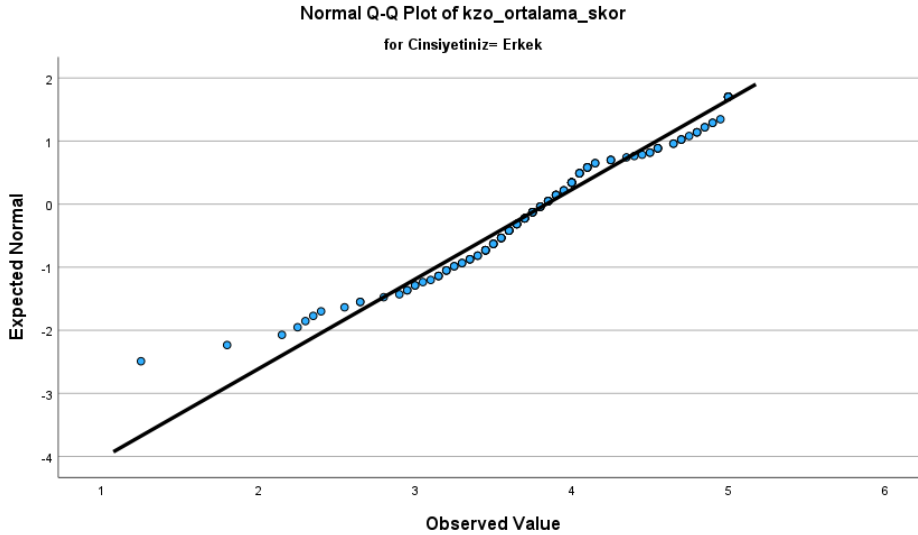
	Kurtosis	,064	,385
--	----------	------	------

Tablo 23: Kadın ve Erkek için KZÖ İstatistiği

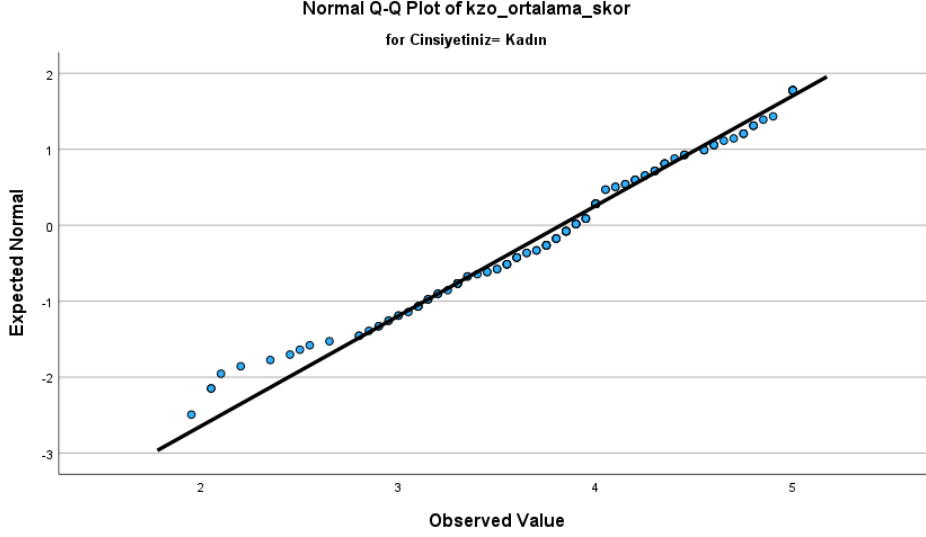
Erkek katılımcıların kültürel zeka ortalaması 3.8385 tir. Ortanca değeri 3.8250 standart sapması 0.70399, varyansı 0.496, minimum kültürel zeka skoru 1.25 maksimum kültürel zeka skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -0.442 ve 0.834 olduğundan normal dağılım gösterir.

Kadın katılımcıların kültürel zeka ortalaması 3.8236 tir. Ortanca değeri 3.9 standart sapması 0.69010, varyansı 0.476, minimum kültürel zeka skoru 1.95 maksimum kültürel zeka skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -0.394 ve 0.64 olduğundan normal dağılım gösterir.

Yukarıda verilen Kurtosis ve Skewness değerlerinin -2 ile +2 arasında olması yapılan çalışmada verinin normal dağıldığını gösterir. (George & Mallery, 2010). Bu yüzden kadın ve erkek için kültürel zeka skoru normal dağılışa uygun olduğu görülmektedir. Aşağıda cinsiyet için normal dağılışa uygun olduğunu gösteren eğriler verilmiştir.

Şekil 7: Erkek Katılımcılar için Yayılım Grafiği

Şekil 8: Kadın Katılımcılar için Yayılım Grafiği

Normal dağılım gösterdiği için kadın ve erkek olmak ile kültürel zeka skoru arasındaki ilişki parametrik test olan bağımsız gruplarda t testi yapılarak ortaya konulmuştur. Aşağıda kadın ve erkek olmak ile KZ arasındaki fark varlığı hipotez kurularak sunulmuştur.

H_0 : iki grup arasında fark var

H_1 : iki grup arasında fark yok

	cinsiyet	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
kzo_ortalama_skor	Kadın	157	3,8236	,69010	,05508
	Erkek	156	3,8385	,70399	,05636

Tablo 24: Cinsiyet ile KZ arasındaki İlişki İstatistiği

Levene's Test for Equality of Variances					Significance	
		Sign.	T	df	One-Sided p	Two-Sided p
kzo_ortalama_skor	Equal variances assumed	0,012	0,913	-0,189	311	0,425
	Equal variances not assumed			-0,189	310,78	0,425

Tablo 25: Kültürel Zeka ile Cinsiyet Korelasyonu

Levene's Test for Equality of Variances'da significance değerine bakılır bu değer 0,05 ten büyükse Varyansların homojenliğini varsayabiliriz ($0,913 > 0,005$) Bu yüzden 1. Satırı baz alıyoruz. Ama her ikisinde de significant değeri 0,05 ten büyük yani cinsiyet ile kültürel zeka arasında anlamlı bir fark yoktur sonucuna ulaşırız. Ho hipotezi reddedilmiştir. Sonuç olarak karşılıklı hipotezi reddedilmiş ve araştırmaya devam edilmiştir.

3.8.3.2. Öğrenim Durumu ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

Öğrenim durumu ile KZ skoru arasındaki ilişki aşağıdaki gibi incelenmiştir.

Öğrenim Durumu		İstatistik	Std. Hata	
Ortaokul	Mean	3,0077	,23211	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,5020	
		Upper Bound	3,5134	
	5% Trimmed Mean	2,9891		
	Median	2,8000		
	Variance	,700		
	Std. Deviation	,83687		
	Minimum	1,80		
	Maximum	4,55		
	Range	2,75		
	Interquartile Range	1,27		
	Skewness	,570	,616	
	Kurtosis	-,552	1,191	
	Lise	Mean	3,8088	,10926
95% Confidence Interval for Mean		Lower Bound	3,5877	
		Upper Bound	4,0298	
5% Trimmed Mean		3,8319		
Median		3,7750		
Variance		,478		
Std. Deviation		,69105		
Minimum		2,15		
Maximum		5,00		
Range		2,85		
Interquartile Range		,87		

	Skewness		-,315	,374
	Kurtosis		,041	,733
Önlisans	Mean		3,8519	,10506
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	3,6411	
		Upper Bound	4,0627	
	5% Trimmed Mean		3,8823	
	Median		3,9000	
	Variance		,585	
	Std. Deviation		,76485	
	Minimum		2,05	
	Maximum		5,00	
	Range		2,95	
	Interquartile Range		1,10	
	Skewness		-,335	,327
	Kurtosis		-,232	,644
	Lisans	Mean		3,8387
95% Confidence Interval for Mean		Lower Bound	3,7461	
		Upper Bound	3,9312	
5% Trimmed Mean			3,8550	
Median			3,8500	
Variance			,378	
Std. Deviation			,61480	
Minimum			1,25	
Maximum			5,00	
Range			3,75	
Interquartile Range			,64	
Skewness			-,536	,185
Kurtosis			1,731	,368
Yüksek		Mean		4,0464

	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	3,7962	
		Upper Bound	4,2966	
	5% Trimmed Mean		4,0655	
	Median		3,9500	
	Variance		,416	
	Std. Deviation		,64520	
	Minimum		2,65	
	Maximum		5,00	
	Range		2,35	
	Interquartile Range		,92	
	Skewness		-,039	,441
	Kurtosis		-,518	,858
	Doktora	Mean		4,2786
95% Confidence Interval for Mean		Lower Bound	3,3355	
		Upper Bound	5,2217	
5% Trimmed Mean		4,3345		
Median		5,0000		
Variance		1,040		
Std. Deviation		1,01975		
Minimum		2,55		
Maximum		5,00		
Range		2,45		
Interquartile Range		1,80		
Skewness		-1,082	,794	
Kurtosis		-,495	1,587	

Tablo 26: Öğrenim Durumu ile KZ arasındaki İlişki İstatistiği

Yukarıdaki tablo incelendiğinde ortaokul mezunu katılımcıların kzö ortalaması 3.0077 dir. Ortanca değeri 2.8 , standart sapması 0.83687, varyansı 0.7, minimum kzö skoru

1.8 maksimum kz skoru 4.5 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla 0.57 ve -0.552 olduğundan normal dağılım gösterir.

Lise mezunu katılımcıların kzö ortalaması 3.8088 dir. Ortanca değeri 3.7750, standart sapması 0.69105, varyansı 0.478, minimum kzö skoru 2.15 maksimum kz skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -0.315 ve 0.041 olduğundan normal dağılım gösterir.

Ön lisans mezunu katılımcıların kzö ortalaması 3,8519 dir. Ortanca değeri 3.9, standart sapması 0.76485, varyansı 0.585, minimum kzö skoru 2.05 maksimum kz skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -0.335 ve -0.232 olduğundan normal dağılım gösterir

Lisans mezunu katılımcıların kzö ortalaması 3,7461 dir. Ortanca değeri 3.85, standart sapması 0.61480, varyansı 0.378, minimum kzö skoru 1.28 maksimum kz skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -0.536 ve 1.731 olduğundan normal dağılım gösterir

Yüksek lisans mezunu katılımcıların kzö ortalaması 4,0464 dir. Ortanca değeri 3.95 standart sapması 0.64520, varyansı 0.416, minimum kzö skoru 2.65 maksimum kz skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -0.039 ve -0.518 olduğundan normal dağılım gösterir

Doktora mezunu katılımcıların kzö ortalaması 4,2786 dir. Ortanca değeri 5.0 standart sapması 1.01975, varyansı 1.040, minimum kzö skoru 2.55 maksimum kz skoru 5.0 'tir Skewness ve Kurtosis değerleri de sırasıyla -1.082 ve -0.495 olduğundan normal dağılım gösterir.(George & Mallery, 2010). Burada normal dağılım gösterdiğinden bağımsız değişken olan öğrenim durumu değişkenlerinden ortaokul, lise, lisans, önlisans, yüksek lisans ve doktora mezunu olmak ikiden fazla kategoride olduğundan Anova testi yapılarak arasındaki ilişki incelemiştir. SPSS'te her bir öğrenim durumu yeniden tanımlanmış olup açıklaması aşağıdaki verilmiştir.

1=Ortaokul mezunu

2=Lise Mezunu

3=Ön lisans mezunu

4=Lisans Mezunu

5=Yüksek Lisans Mezunu

6=Doktora mezunu

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
					Lower Bound	Upper Bound
1,00	13	3,0077	,83687	,23211	2,5020	3,5134
2,00	40	3,8088	,69105	,10926	3,5877	4,0298
3,00	53	3,8519	,76485	,10506	3,6411	4,0627
4,00	172	3,8387	,61480	,04688	3,7461	3,9312
5,00	28	4,0464	,64520	,12193	3,7962	4,2966
6,00	7	4,2786	1,01975	,38543	3,3355	5,2217
Toplam	313	3,8310	,69598	,03934	3,7536	3,9084

Tablo 27: Öğrenim Durumu İstatistiği

Sonuçlar daha önceki tablonun sonuçlarıyla benzerdir. Anova testi yapabilmemiz için normal dağılım göstermesi ve verilerin homojen dağılması gerekmektedir. Normal dağılım gösterdiğini bildiğimiz için homojenite testi yapılmıştır.

3.8.3.2.1. Öğrenim Durumu için Homojenite Varyansı Testi

Öğrenim durumu için homojenite varyansı testi aşağıdaki gibidir.

		Levene				
		Statistic	df1	df2	Sig.	
r	kzo_ortalama_sko	Based on Mean	2,254	5	307	,049
		Based on Median	1,450	5	307	,206
		Based on Median and with adjusted df	1,450	5	225,157	,207
		Based on trimmed mean	2,198	5	307	,054

Tablo 28: Öğrenim Durumu için Homojenite Varyansı Testi

Based on mean'a bakarak significant değeri 0,05 ten k¼¼k olmasından dolayı (0,049) varyansların homojenitesini sağlanmadığını varsayarak post hoc testlerden varyans homojenliğinin varsayılmadığı testler seğilerek Anova testi yapılmıştır.

3.8.3.2.2. Öğrenim Durumu için Anova Testi

Öğrenim durumu için anova testi analiz sonuçları aşağıda tabloda gösterilmiştir.

kzo_ortalama_skor

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11,567	5	2,313	5,089	<,001
Within Groups	139,563	307	,455		
Toplam	151,129	312			

Tablo 29: Öğrenim Durumu için Anova Testi

Gruplar arasındaki kültürel zeka skoru anova testi significant değeri istatisti açıdan anlamlı bulunmuştur. (<,001) Yani öğrenim durumu için gruplar arasında fark sonucuna ulaşırız. Buradan sadece bir fark olduğunu bulabiliriz ama hangi gruplar arasında fark olduğunu bize post hoc testlerine ihtiyacımız vardır. Bu yüzden post hoc testi yapılmıştır.

ANOVA Effect Sizes^a

		Point Estimate	95% Confidence Interval	
			Lower	Upper
kzo_ortalama_skor	Eta-squared	,077	,019	,125
	Epsilon-squared	,061	,003	,111
	Omega-squared Fixed-effect	,061	,003	,111
	Omega-squared Random-effect	,013	,001	,024

a. Eta-squared and Epsilon-squared are estimated based on the fixed-effect model.

Tablo 30: Öğrenim Durumu için Anova Etki Boyutu

Yapılan değerlendirmeler sonucu öğrenim durumu katılımcıların cevaplarının arasında ciddi bir sayı farkı olduğundan en doğru yapılacak Post Hoc Testsi Hochberg's GT2 olarak karar verilmiş ve aşağıda onun sonucu analiz edilerek sunulmuştur.

Öğrenim durumu	Öğrenim durumu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
1,00	2,00	-,59981*	,19475	,033
	3,00	-,71684*	,18880	,003
	4,00	-,85219*	,17547	<,001
	5,00	-,92802*	,20473	<,001
	6,00	-1,07802*	,28598	,003
2,00	1,00	,59981*	,19475	,033
	3,00	-,11703	,12777	,999
	4,00	-,25238	,10708	,249
	5,00	-,32821	,15031	,361
	6,00	-,47821	,24993	,578
3,00	1,00	,71684*	,18880	,003
	2,00	,11703	,12777	,999
	4,00	-,13536	,09584	,922
	5,00	-,21119	,14252	,891
	6,00	-,36119	,24532	,896
4,00	1,00	,85219*	,17547	<,001
	2,00	,25238	,10708	,249
	3,00	,13536	,09584	,922
	5,00	-,07583	,12431	1,000
	6,00	-,22583	,23521	,998
5,00	1,00	,92802*	,20473	<,001
	2,00	,32821	,15031	,361
	3,00	,21119	,14252	,891
	4,00	,07583	,12431	1,000
	6,00	-,15000	,25778	1,000
6,00	1,00	1,07802*	,28598	,003
	2,00	,47821	,24993	,578
	3,00	,36119	,24532	,896
	4,00	,22583	,23521	,998

5,00	,15000	,25778	1,000
------	--------	--------	-------

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 31: Öğrenim Durumu için Hochberg's GT2 Testi

Tablodan görüldüğü üzere ortaokul mezunu olmak ile diğer eğitim seviyelerinden mezun olmak arasında istatistiki açıdan anlamlı farklar vardır.

3.8.3.2. Medeni Durum ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

Medeni durum ile kültürel zeka arasındaki ilişki parametrik testlerden bağımsız gruplarda t testi yapılarak analiz edilmiştir.

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Bekar	139	3,9040	,71917	,06100
Evli	174	3,7727	,67328	,05104

Tablo 32: Medeni Durum ile Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

Bekar katılımcıların kültürel zeka ortalamaları 3,9040 evli katılımcıların kültürel zeka puan ortalamaları 3,7727'dir. Bu aralarındaki fark istatistiki açıdan anlamlı mı diye yaptığımız test sonucu aşağıda verilmiştir.

Independent Samples Test							
	Levene's Test for Equality of Variances		t	df	Significance		Mean Difference
	F	Sig.			One-Sided p	Two-Sided p	
Equal variances assumed	1,110	,293	1,662	311	,049	,097	,13126
Equal variances not assumed			1,650	286,758	,050	,100	,13126

Tablo 33: Medeni Durum İçin Bağımsız Gruplarda T testi

Yukarıdaki tabloda significant değerleri 0,05'ten büyük olduğu için kültürel zeka skoru açısından bekar ve evli olma arasında anlamlı bir fark yoktur.

3.8.3.3. Yönetici Olarak Çalışma ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

Yönetici olarak çalışma ve kültürel zeka arasındaki ilişki aşağıdaki gibi incelenmiştir.

Yönetici	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Evet	74	4,0378	,62509	,07267
Hayır	239	3,7669	,70550	,04563

Tablo 34: Yönetici olarak çalışma ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

74 kişinin yönetici 239 kişinin yönetici olmayan pozisyonda çalıştığı katılımcılardan yöneticilerin kültürel zeka puanı 4,0378 ve yönetici olmayanların kültürel zeka puanları 3,7669'dur. Bu ikisi arasındaki puan farkı anlamlı olup olmadığını analiz etmek için bağımsız gruplarda t testi yapılmıştır.

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means					
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Significance Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference Lower	Upper
kzo_ortalama_skor	Equal variances assumed	,952	,330	2,962	311	,002	,003	,27089	,09146	,09094	,45084
	Equal variances not assumed			3,157	135,474	<,001	,002	,27089	,08581	,10120	,44059

Tablo 35: Yöneticilik İçin Bağımsız Gruplarda T testi

Yukarıdaki tabloda significant değerleri 0,05'ten büyük olduğu için kültürel zeka skoru açısından iş yerinde yönetici olarak çalışıp çalışmama arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur.

3.8.3.4. Çalıştığı sektör ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

Sektör	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Kamu	176	3,8426	,59644	,04496
Özel	137	3,8161	,80814	,06904

Tablo 36: Çalıştığı sektör ve Kültürel Zeka Arasındaki İlişki

176 kişinin kamu sektörü 137 kişinin özel sektörde çalıştığı katılımcılardan kamu sektöründe çalışanların kültürel zeka puanı 3,8426 ve özel sektörde çalışanların kültürel zeka puanları 3,8161'dur. Bu ikisi arasındaki puan farkı anlamlı olup olmadığını analiz etmek için bağımsız gruplarda t testi yapılmıştır.

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances			t-Test for Equality of Means				95% Confidence Interval of the Difference		
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Significance Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
kzo_ortalama_skor	Equal variances assumed	16,133	<,001	,334	311	,369	,738	,02656	,07941	-,12969	,18280
	Equal variances not assumed			,322	241,973	,374	,747	,02656	,08239	-,13574	,18885

Tablo 37:Çalışılan Sektör İçin Bağımsız Gruplarda T testi

Yukarıdaki tabloda significant değerleri 0,05'ten büyük olduğu için kültürel zeka skoru açısından kamuda ve özel sektörde çalışanlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur.

3.8.4. BE Ölçek Bulguları

Bağımlı değişken olan bilişsel esnekliği etkileyen faktörler arasında öğrenim durumu olup olmadığı bu bölümde incelenmiştir.

3.8.4.1. Öğrenim Durumu ile Bilişsel Esneklik Arasındaki İlişki

Öğrenim durumu daha önceki çalışmalardan analiz edildiği üzere normal dağılım göstermektedir. Bu yüzden bağımsız değişken olan öğrenim durumu değişkenlerinden ortaokul, lise, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu olmak ikiden fazla kategoride olduğundan Anova testi yapılarak arasındaki ilişki incelenmiştir. SPSS'te her bir öğrenim durumu yeniden tanımlanmış olup aşağıdaki verilmiştir.

1=Ortaokul mezunu

2=Lise Mezunu

3=Ön lisans mezunu

4=Lisans Mezunu

5=Yüksek Lisans Mezunu

6=Doktora mezunu

Anova testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

ANOVA

beortalama_skor

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11,538	5	2,308	6,201	<,001
Within Groups	114,241	307	,372		

Total	125,779	312			
-------	---------	-----	--	--	--

Tablo 38 : Öğrenim Durumu için Gruplar Arası Anova Testi

Yukarıdaki tabloda significant değeri $<,001$ olduğu için öğrenim durumu ile bilişsel esneklik arasında fark vardır sonucuna ulaşırız. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için ise Post Hoc testi yapılmıştır.

ANOVA Effect Sizes^a

		Point Estimate	95% Confidence Interval Lower	Upper
beortalamaskor	Eta-squared	,092	,029	,144
	Epsilon-squared	,077	,013	,130
	Omega-squared Fixed-effect	,077	,013	,130
	Omega-squared Random-effect	,016	,003	,029

a. Eta-squared and Epsilon-squared are estimated based on the fixed-effect model.

Tablo 39: Öğrenim Durumu ve BE Anova Etkisi Testi

Yapılan değerlendirmeler sonucu öğrenim durumu katılımcıların cevaplarının arasında ciddi bir sayı farkı olduğundan en doğru yapılacak Post Hoc Testi için Hochberg's GT2 olarak karar verilmiş ve aşağıda onun sonucu analiz edilerek sunulmuştur.

öğrenimdurumu	Öğrenimdurumu	Mean Difference	Std. Error	Sig.
1,00	2,00	-,59981*	,19475	,033
	3,00	-,71684*	,18880	,003
	4,00	-,85219*	,17547	<,001
	5,00	-,92802*	,20473	<,001
	6,00	-1,07802*	,28598	,003
2,00	1,00	,59981*	,19475	,033
	3,00	-,11703	,12777	,999
	4,00	-,25238	,10708	,249
	5,00	-,32821	,15031	,361
	6,00	-,47821	,24993	,578
3,00	1,00	,71684*	,18880	,003
	2,00	,11703	,12777	,999
	4,00	-,13536	,09584	,922
	5,00	-,21119	,14252	,891
	6,00	-,36119	,24532	,896
4,00	1,00	,85219*	,17547	<,001
	2,00	,25238	,10708	,249
	3,00	,13536	,09584	,922
	5,00	-,07583	,12431	1,000
	6,00	-,22583	,23521	,998
5,00	1,00	,92802*	,20473	<,001
	2,00	,32821	,15031	,361
	3,00	,21119	,14252	,891
	4,00	,07583	,12431	1,000
	6,00	-,15000	,25778	1,000
6,00	1,00	1,07802*	,28598	,003
	2,00	,47821	,24993	,578
	3,00	,36119	,24532	,896
	4,00	,22583	,23521	,998
	5,00	,15000	,25778	1,000

Tablo 40: Öğrenim Durumu Grupları İçin Hochberg's GT2 Testi

Tablodan görüldüğü üzere ortaokul mezunu olmak ile diğer eğitim seviyelerinden mezun olmak arasında istatistiki açıdan anlamlı farklar vardır.

3.8.5. Hipotez Testleri

Kültürel zeka ile Bilişsel Esneklik arasındaki ilişki hipotez testleri de göz önüne alınarak korelasyon ve regresyona analizi yapılmıştır.

3.8.5.1. Korelasyon Analiz Sonucu

H1 hipotezinde kültürel zeka ile bilişsel esneklik arasında ilişkinin varlığı hipotezi kurulmuştur. Bu iki kavram arasındaki ilişki pearson korelasyon testi yapılarak aşağıda gösterilmiştir.

Correlations			
		kzo_ortalama_ skor	beortalama_ skor
kzo_ortalama_ skor	Pearson Correlation	1	,373**
	Sig. (2-tailed)		<,001
	N	313	313
beortalama_ skor	Pearson Correlation	,373**	1
	Sig. (2-tailed)	<,001	
	N	313	313

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 41: KZ İle BE Pearson Korelasyonu

Kültürel zeka ile Bilişsel esneklik arasındaki ilişkinin korelasyonu 0,373 yani zayıf bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Korelasyon analizi r ile gösterilir, -1 ile +1 arasında değerler alır. KZ ile BE arasında pozitif bir ilişki var. ($r=0,373$) Biri artıkça diğeri artar veya biri azaldıkça diğeri de azalır.

3.8.5.2. Regresyon Analiz Sonucu

Korelasyon testi yapılarak arasındaki pozitif yönde zayıf bir ilişki varlığı tespitinden sonra arasındaki ilişkiyi denklem aracılığıyla kurmak için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analize ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
beortalama_skor	4,1812	,63493	313
kzo_ortalama_skor	3,8310	,69598	313

Tablo 42: KZ ve BE Korelasyon Analiz Bilgileri

313 kişinin katıldığı çalışmada katılımcıların bilişsel esneklik ortalaması 4,1812 standart sapması 0,63493; kültürel zeka ortalaması 3,8310 standart sapması 0,69598'tir.

Model	Variables		Method
	Entered	Removed	
1	kzo_ortalama_skor ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: beortalama_skor

b. All requested variables entered.

Tablo 43: Regresyon Analiz Metodu

Bu regresyon analizi için yukarıda tabloda belirtildiği gibi Enter metodu kullanılmıştır.

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,373 ^a	,139	,137	,59001

a. Predictors: (Constant), kzo_ortalama_skor

Tablo 44: KZ ve BE Regresyon Analiz Bilgileri

Bağımsız değişkenimiz kültürel zeka, bağımlı değişkenimiz bilişsel esnekliktir. Regresyon analizi etki gücü 0,373'dür.

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	17,517	1	17,517	50,322	<,001 ^b
	Residual	108,261	311	,348		
	Total	125,779	312			

a. Dependent Variable: beortalama_skor

b. Predictors: (Constant), kzo_ortalama_skor

Tablo 45: Regresyon için Anova Testi Bilgileri

Yukarıdaki tabloda karelerin toplamı :17,517 olarak elde edilmektedir. Significant değeri <,001 olduğu için istatistiki açıdan anlamlıdır. Denklem için son olarak gerekli olan kontenjan tablosundaki B değeridir. Bu bizim için denklem sabitidir.

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,877	,187		15,396	<,001
	kzo_ortalama_sko	,340	,048	,373	7,094	<,001
	r					

a. Dependent Variable: beortalama_skor

Tablo 46: Regresyon İçin Katsayı Tablosu

Yukarıdaki tabodan B değeri 2,877 olduğu görülmektedir. Kültürel zeka ile bilişsel esneklik arasındaki ilişkinin denklemini aşağıda verilmiştir.

$$\text{Bilişsel Esneklik} = 2,877 + 0,373 * \text{Kültürel Zeka}$$

Böylece bağımlı değişkenin bağımsız değişkeni %3,73 etkilediği bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

21. yüzyılın başından beri ortaya atılan kültürel zeka iletişimin sağlıklı olabilmesi için olmazsa olmaz kavramlardan biridir. (Yıldırım, 2020) Bu konuda yapılan araştırmalar gösteriyor ki kültürel zeka küresel dünyanın kilit taşı olmasıyla beraber kişiler arasındaki güvenin garantisi konumuna girmiştir.(Aslan & Kizir, 2019) Çalışmalarda kültürel zekanın dört boyutundan biri olan bilişsel zeka ile başladığı bunu sonradan metabilişsel boyutunun desteklediğini gözlemlenmiştir. İlgi ve isteği simgeleyen motivasyon boyutu ile beraber iyice zekanın arttığı gözlemlenmiştir. Bu sayılanların hepsi vücudumuzun içinde bilhassa beyin bölgesi ile alakalı olduğu anlaşılmaktadır. İçimizdeki tüm becerileri tamamladıktan sonra bunların dışı vurumu olarak davranışsal zeka ile karşı karşıya gelip kültürel zekayı tamamlamış olacağız.

Elde edilen betimleyici istatistiki veriler sonucu 313 tane katılımcının demografik özellikleri şu şekildedir: 156 tanesi kadın, 157 tanesi erkektir; katılımcıların 139 tanesi bekar, 174 tanesi evlidir; katılımcıların 13 tanesi ortaokul mezunu, 40 tanesi lise mezunu, 53 tanesi ön lisans mezunu, 172 tanesi lisans mezunu, 28 tanesi yüksek lisans mezunu, 7 tanesi doktora mezundur; katılımcıların 137 tanesi özel sektörde 176 tanesi kamu sektöründe çalışmaktadır; katılımcıların yaş ortalaması 35 en genç katılımcı 19 en yaşlı katılımcı 65 yaşındadır; katılımcıların yüzde 30,7'si alt kademe çalışanı, yüzde 55,6'sı orta kademe çalışanı ve yüzde 13,7'si üst kademe çalışanıdır.

Ölçeklerle ilgili yapılan analizler sonucu ulaşılan ilk bulguda katılımcıların kültürel zekası yüksek olarak bulunmuştur. Araştırmanın elde edilen bu analiz sonucu 2020 yılında Almanya'da bilişim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren çok kültürlü yapıya sahip çokuluslu işletmelerdeki 289 çalışan üzerinde çalışıp kültürel zeka puan sonucunu yüksek bulan Ebru DOĞAN ve Funda İŞLEYEN ile 2019 yılında Kastamonu Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu kişilerden oluşan toplam 329 kişinin katılımları sonucu kültürel zeka puanını yüksek bulan Kastamonu Üniversitesi akademisyenlerinden Erol TEKİN'in sonuçlarıyla benzer olarak örtüşmektedir.

Ayrıca öğrenim durumu ile kültürel zeka arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu ilişki ortaokul mezunu olmak ile diğer öğrenim düzeyleri yani lise, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora arasındadır. Bu bulgu 2019 yılında 387 adet turist rehberi

üzerinde çalışma yapan Hasret ULUSOY YILDIRIM ve Özlem KÖROĞLU çalışmasına ters olarak onların çalışmasıyla örtüşmemektedir. Yıldırım ve Köroğlu'nun yapmış olduğu çalışmada öğrenim durumunun kültürel zekayı etkilemediği bulunurken bu çalışmada anlamlı olarak etkilediği sonucu elde edilmiştir. Bu çalışmaya bakarak şunu söyleyebiliriz, öğrenim durumu değişikliği kültürel zekanın artırmanın bir başka yolu olarak görülebilir.

Araştırma bulgularından bir diğeri cinsiyet ile kültürel zeka arasında istatistiki yönden anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu 2019 yılında 387 adet turist rehberi üzerinde çalışma yapan Hasret ULUSOY YILDIRIM ve Özlem KÖROĞLU cinsiyet ile kültürel zeka arasında ilişki bulmadığı çalışmasıyla benzer olarak örtüşmektedir. Yani kadın veya erkek olmak kültürel zekayı etkilememektedir.

Araştırmanın elde edile sonuçlarından diğeri ise kültürel zeka ile medeni durum yani bekar ve evli olma arasında anlamlı bir fark yoktur.

Ölçeklerle ilgili yapılan analizler sonucu ulaşılan bir diğeri bulgumuz katılımcıların öğrenim durumu ile bilişsel esneklikleri arasında bir ilişki bulunmuştur. Bu yapılan analiz sonucuna göre ortaokul mezunu olmak ile diğeri öğrenim seviyeleri arasında anlamlı fark olduğunu söyleyebiliriz.

Kültürel zeka ve bilişsel esneklikle ilgili yapılan ilişkisel analizler sonucu ulaşılan başka bir bulgu ve özellikle bu çalışmanın yapılaş amacı olan bulgumuzda kültürel zeka bilişsel esnekliği olumlu yönde zayıf etkilemektedir. Yani kültürel zekası yüksek olan bir kişinin bilişsel esnekliği yüksek, kültürel zekası düşük olan bir kişinin bilişsel esnekliği de düşüktür sonucu elde edilmiştir. Elde edilen bu sonuç, 2021 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 260 tane öğretmen adayları arasında çalışma yapan Akan Deniz YAZGAN'ın kültürel zeka ile bilişsel esneklik arasında ilişki vardır sonucu ve 2019 yılında 521 psikolojik danışman ile çalışan Arzu Buyruk Genç'in kültürel zeka ve bilişsel esneklik arasında ilişki olduğu bulgularıyla uyum göstermektedir. Kültürel zeka ile bilişsel esneklik arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada bulunan regresyon denklemi şu şekildedir:

$$\text{Bilişsel Esneklik} = 2,877 + 0,373 * \text{Kültürel Zeka}$$

Yukarıdaki denkleme göre bilişsel esnekliği kültürel zeka 0,373 kat etkilemektedir.

Gelişmiş medeniyetler seviyesine gelebilmek için o medeniyetlerde en son güncel olayları takip etmek gerekir. En genç zeka türlerinden biri olan kültürel zeka her yönüyle irdelenmeli ve herkeste bulunması gereken bir yeterlilik haline getirilmelidir. Bunun için kurumlar, şirketler personellerine farklı kültürle iç içe olmanın yollarını sunmalıdırlar. Örneğin eğitim amaçlı, kültürel seyahat amaçlı veya geçici görevli olarak çalışanlarının yurtdışında bulunmalarını sağlamalıdır. Kültürel zeka sadece bilişsel esnekliği değil daha birçok konuyu etkilediği yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. Bu çalışmaların güncellenmesi açısından bundan sonraki araştırmalar tekrarlanabilir özellikle olmalıdır. Literatüre katkı sağlarken mevcut verileri de doğrulamak bir diğer elde edilecek kazanım olacaktır.

Kültürel zekanın ve bilişsel esnekliğin çalışma hayatında kişilerin sahip olması gereken işlerin daha çabuk, doğru ve sağlıklı olması için çalışanlarda ihtiyaç duyulan bir özellik olması sebebi ve bu ikisi arasında yapılan araştırmaların azlığı ileride çalışma yapacak kişilere bir önerme olacaktır. Yeni yapılacak çalışmalar daha bağımsız ve yerellikten ulusallığa çıkmış ve daha geniş katılımcı kitleleriyle desteklenmiş olması araştırmayı daha güçlü kılacaktır.

KAYNAKÇA

ABASLI, K., & Polat, Ş. (2019). Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve kültürel zekâya ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 193-202.

Altunkol, F. (2011). *Üniversite öğrencilerinin bilişsel esneklikleri ile algılanan stres düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Master's Thesis]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Anderson, C. M. (1998). Aggressive communication traits and their relationships with the cognitive flexibility scale and the communication flexibility scale. *Journal of Social Behavior and Personality*, 13(3), 531-540.

Ang, S., Ng, K. Y., & Rockstuhl, T. (2020). *Cultural intelligence*.

Ang, S., & Van Dyne, L. (2015). *Handbook of cultural intelligence: Theory, measurement, and applications*. Routledge.

Arastaman, G. (2018). Kültürel zekâ ölçeğinin (KZÖ) Türk akademisyenler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 8(1), 1-8.

ASICI, E., & İkiz, F. (2015). Mutluluğa giden bir yol: Bilişsel esneklik. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(35), 191-211.

Aslan, S., & Kizir, Z. (2019). Bir Hastanede Çalışan Hemşirelerin Kültürel Duyarlılıkları ile Kültürel Zekaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 115-120.

Başcı, Y. (2019). *Kültürel farklılıkların yönetiminde kültürel zekânın rolüne ilişkin havayolu kabin personeli üzerinde bir araştırma* [PhD Thesis]. Marmara Üniversitesi (Turkey).

Bedel, A., & Ulubey, E. (2015). ERGENLERDE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİNİ AÇIKLAMADA BİLİŞSEL ESNEKLİĞİN ROLÜ. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 291-300.

Bilgin, M. (2009). Bilişsel esnekliği yordayan bazı değişkenler. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(36), 142-157.

Bilgin, M. (2017). Ergenlerin beş faktör kişilik özelliği ile bilişsel esneklik ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 945-954.

Canas, J. J., Fajardo, I., & Salmeron, L. (2006). Cognitive flexibility. *International encyclopedia of ergonomics and human factors*, 1(3), 297-301.

Çelikkaleli, Ö. (2014). Bilişsel Esneklik Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirliği. *Eğitim ve Bilim*, 39(176).

Dennis, J. P., & Vander Wal, J. S. (2010). The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive therapy and research*, 34(3), 241-253.

Dilek, N. K., & Topaloğlu, C. (2017). Kültürel farklılıkların yönetimi sürecinde kültürel zekânın etkinliği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 28(1), 96-109.

Duff, A. J., Tahbaz, A., & Chan, C. (2012). The interactive effect of cultural intelligence and openness on task performance. *Research & Practice in Human Resource Management*, 20(1).

Dündar, S. (2019). *Kültürel zekâ ve duygusal zekânın liderlik tipleri üzerindeki etkileri* [Master's Thesis]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme

Earley, P. C., & Ang, S. (2003). *Cultural intelligence: Individual interactions across cultures*.

Earley, P. C., & Mosakowski, E. (2004). Cultural intelligence. *Harvard business review*, 82(10), 139-146.

Earley, P. C., & Peterson, R. S. (2004). The elusive cultural chameleon: Cultural intelligence as a new approach to intercultural training for the global manager. *Academy of Management Learning & Education*, 3(1), 100-115.

ERGÜN, G., & GÜZEL, A. (2017). Üniversite öğrencilerinin kültürel zeka düzeylerinin olumsuz otomatik düşünceler ve bazı diğer değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 30-43.

Erol Tekin. (2019). Sosyal Zekânın Akademik Performans Üzerindeki Etkisinde Kültürel Zekânın Düzenleyici Rolü. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 5(2), 115-135.

George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference (p. Pearson)*.

GEZER, M., & ŞAHİN, İ. F. (2017a). Çokkültürlü Eğitime Yönelik Tutum ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişkinin YEM ile İncelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(38), 173-188.

GEZER, M., & ŞAHİN, İ. F. (2017b). Çokkültürlü Eğitime Yönelik Tutum ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişkinin YEM ile İncelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(38), 173-188.

İlhan, M., & Çetin, B. (2014a). Kültürel Zekâ Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-2), 94-114.

İlhan, M., & Çetin, B. (2014b). Sosyal ve kültürel zekâ arasındaki ilişkinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Turkish Journal of Education*, 3(2), 4-15.

İşleyen, Funda & Doğan, Ebru. (2020). *Kültürel Zekâ: Beş Büyük Kişilik Modeli Bağlamında Bir Araştırma*. 33, 65-82.

KEMENT, Ü., ÇAVUŞOĞLU, S., & Ahmet, U. (2019a). Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Kültürel Zekâ Düzeylerine Etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(1), 57-68.

KEMENT, Ü., ÇAVUŞOĞLU, S., & Ahmet, U. (2019b). Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Kültürel Zekâ Düzeylerine Etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(1), 57-68.

Livermore, D. A. (2009). *Cultural intelligence (youth, family, and culture): Improving your CQ to engage our multicultural world*. Baker Academic.

Martin, M. M., & Rubin, R. B. (1995). A new measure of cognitive flexibility. *Psychological reports*, 76(2), 623-626.

Sternberg, R. J., & Grigorenko, E. L. (2006). Cultural intelligence and successful intelligence. *Group & Organization Management*, 31(1), 27-39.

Stevens, A. D. (2009). *Social problem-solving and cognitive flexibility: Relations to social skills and problem behavior of at-risk young children*. Seattle Pacific University.

Van Dyne, L., Ang, S., & Tan, M. L. (2016). *Cultural intelligence*.

YAZGAN, A. D. (2021). Öğretmen adaylarının bilişsel esneklik düzeyleri ile kültürel zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 212-231.

Yeşil, S. (2010). 21. YÜZYILIN KÜRESEL ÖRGÜTLERİ İÇİN KÜLTÜREL ZEKÂ. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 147-168.

Yıldırım, O. (2020). Kültüre Duyarlı Psikolojik Danışma Yeterliklerinin Yordanmasında Kültürel Zekâ, Çok Kültürlü Psikolojik Danışma Eğitimi ve Mesleki Deneyimin Rolü. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 41-52.